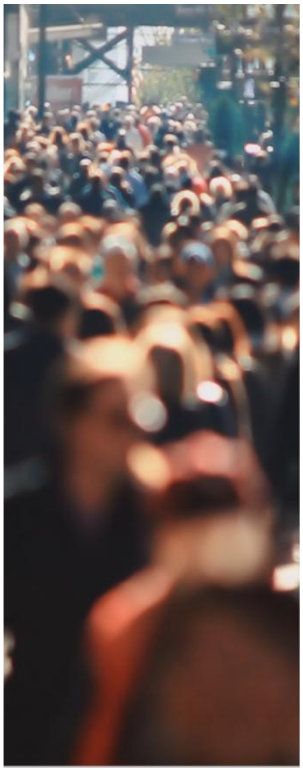
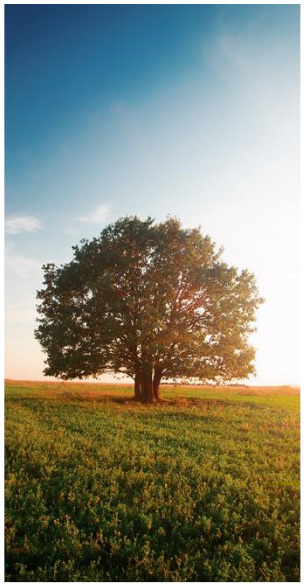

Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatı

Eylül 2026*

Piyasalar Genel Müdürlüğü

*Mart 2015 tarihli talimatın güncellenmiş halidir.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Türk Lirası İşlemleri İle İlgili İletişim Bilgileri

TÜRK LİRASI PİYASALARI MÜDÜRLÜĞÜ

Kesin Alım, Kesin Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa İşlemleri

Telefon 216 773 50 80 - 89

Faks 216 773 51 15

TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri

Telefon 216 773 51 20 - 29

Faks 216 773 51 15

Türk Lirası İşlemleri İle İlgili Fon ve Kıymet Transferi İşlemleri Bağlantılı Konular İçin İletişim Bilgileri

Telefon 216 773 51 10 - 773 51 14

Faks 216 773 53 34

Türk Lirası Hesaplarla İlgili İletişim Bilgileri

Operasyon Genel Müdürlüğü - Fon Hesapları ve Bankacılık İşlemleri Müdürlüğü

Telefon 312 507 70 40

Faks 312 507 73 10

Türk Lirası İşlemleri İle İlgili Şube Bağlantılı Konular İçin İletişim Bilgileri

Merkez Bankası, Ankara Şubesi, Bankalar ve Zorunlu Karşılıklar (Takas) Servisi

Telefon 312 507 74 12

Faks 312 507 72 57

Merkez Bankası, İstanbul Şubesi, Menkul Kıymetler Servisi

Telefon 212 249 03 80

Faks 212 244 11 58

İÇİNDEKİLER

1 GİRİŞ 7

1.1 AMAÇ 7

1.2 KAPSAM 7

1.3 YASAL DAYANAK 7

1.4 TANIMLAR VE KISALTMALAR 9

2 TARAF OLMA KOŞULLARI 16

3 İŞLEMLER 19

3.1 GENEL ESASLAR 19

3.2 ÇEŞİTLER 23

3.2.1 Açık Piyasa İşlemleri 23

3.2.1.1 Kesin Alım 23

3.2.1.2 Kesin Satım 23

3.2.1.3 Repo 24

3.2.1.4 Ters Repo 25

3.2.1.5 Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa 26

3.2.1.6 Türk Lirası (TL) Depo Alım-Satım 26

3.2.1.7 Türk Lirası (TL) Depo Alım İhalesi 27

3.2.2 Nihai Kredi Mercii İşlemleri 28

3.2.2.1 Geç Likidite Penceresi (GLP/LON) İşlemleri 28

3.2.2.2 Gün İçi Limit (GİL) İşlemleri 29

3.3 İŞLEMLERE AİT ESASLAR 30

3.3.1 Kesin Alım-Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa 30

3.3.1.1 Yöntemler 33

3.3.1.1.1 İhale Yöntemi 33

3.3.1.1.1.1 Miktar İhalesi 33

3.3.1.1.1.2 Son Fiyat İhalesi 33

3.3.1.1.1.3 Geleneksel İhale Yöntemi 34

3.3.1.1.2 Kotasyon yöntemi 34
3.3.1.2 İhale ve Kotasyon İlanı 35
3.3.1.2.1 İhale İlanı 35
3.3.1.2.2 Kotasyon İlanı 36
3.3.1.3 Tekliflerin Alınması 36
3.3.1.3.1 İhale Tekliflerinin Alınması 36
3.3.1.3.2 Kotasyon Tekliflerinin Alınması 37
3.3.1.4 Sonuçların İlanı 38
3.3.1.4.1 İhale Sonuçlarının İlanı 38
3.3.1.4.2 Kotasyon Sonuçlarının İlanı 39
3.3.1.5 Opsiyon Kullanımı 39
3.3.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri 40
3.4 VERGİ VE KOMİSYONLAR 43
3.4.1 Kesin Alım, Kesin Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa İşlemleri 43
3.4.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri: 43
3.5 YÜKÜMLÜLÜKLERİN ZAMANINDA YERİNE GETİRİLMEMESİ ve TEMERRÜT HALİ 44
3.5.1 Kesin Alım, Kesin Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa İşlemleri 45
3.5.1.1 Gecikmeli İşlem 46
3.5.1.2 Menkul Kıymet Bildirimleri ve Değişiklik Talepleri 46
3.5.1.3 Yasaklı Kuruluş Durumu 46
3.5.1.4 Temerrüt 47
3.5.1.4.1 Valör Günü 47
3.5.1.4.2 Vade Günü 47
3.5.1.4.2.1 Repo İşlemleri 47
3.5.1.4.2.2 Ters Repo İşlemleri 48
3.5.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri 48
3.5.2.1 Temerrüt 48
3.5.3 Diğer Durumlar 49
3.5.3.1 Temerrüt Durumunda Diğer Teminatların Nakde Çevrilmesi 49
3.5.3.2 Döviz Depo Hakkındaki Hükümler 50

4 TEMİNATLAR 52
4.1 ÇEŞİTLER 52
4.1.1 Döviz Depoları 53
4.1.2 Efektif Depoları 54
4.1.3 Yabancı Bono-Tahvil, Eurobond, HMVKŞ Tarafından Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikaları ve IILM Kıymetleri 55
4.1.4 DİBS, HMVKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları ve Likidite Senetleri 56
4.1.5 Altın Depoları 57
4.1.6 Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler / Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler / İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler 60
4.2 İŞLEMLERE AİT TEMİNAT ESASLARI 61
4.2.1 Kesin Alım-Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa 61
4.2.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri 63
5 FORMÜLLER VE ÖRNEKLER 65
5.1 KESİN ALIM, KESİN SATIM, REPO, TERS REPO, LİKİDİTE SENETLERİ İHRAÇ/ERKEN İTFA İŞLEMLERİ 65
5.1.1 Kesin Alım-Satım, Likidite Senedi İhraç/Erken İtfa İşlemleri 65
5.1.1.1 İskontolu Kıymetler 65
5.1.1.2 Kuponlu/Kira Getirili Kıymetler 66
5.1.2 Ters Repo İşlemleri 67
5.1.3 Repo İşlemleri 67
5.1.3.1 Repo İşlemleri İçin Teminat Sistemi 68
5.2 TL DEPO ALIM-SATIM, TL DEPO ALIM İHALESİ, GLP, GİL İŞLEMLERİ 70
5.2.1 TL Depo, GİL ve GLP İşlemlerinde Limit Hesaplama ve Blokaj Sistemi 70
5.2.2 Faiz ve Cezai Faiz Hesaplama 73
6 YÜRÜRLÜK TARİHİ 74
7 EKLER 75
7.1 SÖZLEŞMELER, TAAHHÜTNAME, TEMİNAT ORANLARI, TANITIM ve YETKİ FORMLARI 75

BÖLÜM 1: GİRİŞ

1 GİRİŞ

1.1 AMAÇ

Bu talimatın amacı, Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen Türk Lirası (TL) işlemlerine ilişkin uygulama usul, esas ve ilkelerini belirlemektir.

1.2 KAPSAM

Bu uygulama talimatı, Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen TL işlemlerini ve bu işlemlere taraf olan kuruluşları kapsar. Likidite Desteği Kredisi, reeskont ve avans işlemleri ve Borsa İstanbul A.Ş. (BIST) bünyesinde Merkez Bankasının taraf olduğu işlemler ile DİBS Ödünç İşlemleri Piyasası bu talimatın kapsamının dışındadır.

Bu talimatta yer almayan konularda bankacılık sisteminde genel kabul görmüş kurallar ve standartlar ile teamül uygulanacaktır.

1.3 YASAL DAYANAK

Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen TL işlemleri 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 40 ıncı maddesinin (I) numaralı fıkrasının (a) bendi ile 52 nci ve 56 ncı maddeleri uyarınca yürütülmektedir.

"Para - kredi konusunda Bankanın görev ve yetkileri

Madde 40-I-a

Banka, nihai kredi mercii sıfatıyla ödeme sisteminde aksamalara sebep olabilecek geçici likidite sıkışıklıklarını ve finansal piyasaların etkin bir şekilde çalışmasını engelleyebilecek teknik kaynaklı ödeme sorunlarını gidermek amacıyla, sisteme, teminat karşılığında gün içi veya gün sonu kredi imkanı sağlayabilir.

Açık piyasa işlemleri

Madde 52-

Banka, para politikasının hedefleri çerçevesinde, para arzının ve ekonominin likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi amacıyla, Türk Lirası karşılığında menkul kıymet kesin alım satımı, geri alım vaadi ile satım ve geri satım vaadi ile alım işlemleri, menkul kıymetlerin ödünç alınıp verilmesi, Türk Lirası depo alınması ve verilmesi gibi açık piyasa işlemlerini yapabilir ve bu işlemlere aracılık edebilir. Bankaca başvurulacak açık piyasa işlemleri ile bu işlemlerle ilgili usul ve esaslar, açık piyasa işlemlerine konu olacak yüksek likiditeye sahip ve az riskli araçlar Bankaca belirlenir.

Banka, açık piyasa işlemleri çerçevesinde kendi nam ve hesabına vadesi 91 günü aşmayan, ikincil piyasada alınıp satılabilen likidite senetleri ihraç edebilir. Ancak, likidite senetlerinin devamlı bir alternatif yatırım aracı olma niteliği kazanmasının engellenmesi, ihraçlarının sadece açık piyasa işlemlerinin etkinliğinin artırılması amacıyla sınırlı tutulması hususları göz önünde bulundurulur. Bankanın geri alım vaadi ile satım ve geri satım vaadi ile alım işlemleri ile Türk Lirası depo işlemlerinin anlaşma süresi 91 günü aşamaz, sürenin başlangıcı işlemlerin valör tarihidir.

Banka, bu madde kapsamına giren işlemlerle ilgili kurum ve kuruluşları; bankalar ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na göre belirlenen aracı kurumlar arasından işlemin özelliğini göz önünde bulundurarak tespit etmeye yetkilidir.

Açık piyasa işlemleri, yalnızca para politikası amaçları için yürütülür ve Hazineye, kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlara kredi amacıyla yapılamaz.

Bankanın yapamayacağı işlemler

Madde 56-

Banka, Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarına avans veremez ve kredi açamaz, Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının ihraç ettiği borçlanma araçlarını birincil piyasadan satın alamaz.

Banka, bu Kanunla yetki verilen işlemler dışında avans veremez ve kredi açamaz, vereceği avans ve açacağı kredi teminatsız veya karşılıksız olamaz, her ne şekilde olursa olsun kefil olamaz ve doğrudan kendisi ile ilgili işlemler dışında teminat veremez."

1.4 TANIMLAR VE KISALTMALAR

Bu talimatta;

Açık Piyasa İşlemleri: Merkez Bankası tarafından Merkez Bankası Kanunu'nun 52 nci maddesi kapsamında gerçekleştirilen işlemleri,

Alım-Satım Vaadi: İşleme konu menkul kıymetin işlem tarihinden daha sonraki tarihli işlem valöründe alım-satım taahhüdünü,

Banka: 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na tabi mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,

Bankalararası Para Piyasası: Merkez Bankası bünyesinde faaliyet gösteren, bankaların birbirleriyle ve Merkez Bankası ile TL Depo Alım-Satım İşlemlerini ve sadece Merkez Bankası taraf olmak üzere Geç Likidite Penceresi ve Gün İçi Limit İşlemlerini gerçekleştirebildikleri piyasayı,

Borç Alabilme Limiti (BAL): Merkez Bankasının Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilen işlemlere taraf olan her banka için ayrı ayrı belirlediği ve bankanın söz konusu piyasada Merkez Bankasından borç alabileceği en yüksek TL tutarını,

DİBS: Devlet İç Borçlanma Senetlerini,

EFT: Bankalararası TL aktarım sistemi ve müşteriler arası TL aktarım sistemini,

EMKT: İkinci nesil Elektronik Menkul Kıymet Transferini,

Gecikmeli İşlem: Kuruluşların, bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlerden doğan yükümlülüklerini belirtilen saatlerde yerine getirmelerini,

Geç Likidite Penceresi (GLP/LON) İşlemleri: Merkez Bankasının gün sonunda bankalara sağladığı borçlanma ve borç verme imkanını,

Geç Likidite Penceresi Repo (GLP Repo): Merkez Bankasının gün sonunda bankalara GLP borç verme faiz oranından geri satım vaadi ile alım (repo) yoluyla sağladığı imkanı[1],

Gün İçi Limit (GİL) İşlemleri: Merkez Bankasınca bankalara, gün sonunda geri ödenmek üzere, gün içinde sağlanan borçlanma imkanını,

HMB : T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığını,

[1] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Şirketi (HMVKŞ): 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 7/A maddesi ile taşınır ve taşınmazlar ile maddi olmayan varlıklara dayalı olarak, hasılatı Müsteşarlığa aktarılmak üzere yurt içi ve yurt dışı piyasalarda kira sertifikası ihraç etmek üzere kurulan varlık kiralama anonim şirketini,

İşlem Tarihi: Bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlerde işlemin bağlandığı tarihi,

İşlem Valörü: Bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlerde işlemin gerçekleşme tarihi,

İşlem Vadesi: Bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlerde işlemin dönüş tarihini, ters repo ve repo işlemlerinde, geri alım ve geri satım taahhütlerinin yerine getirilme tarihlerini,

Katılımcı Arayüzü Sistemi (KAS): Katılımcılar ile sistem bileşenleri arasındaki iletişimi sağlayan standart, güvenli, sürekliliği ve erişilebilirliği yüksek olan sistemi,

KAS İstemcisi: Katılımcıların, TCMB Ödeme Sistemleri KAS'ına bağlantı ve mesaj çevrimi için kullandıkları sistemi,

Likidite Senetleri: Merkez Bankasının açık piyasa işlemleri çerçevesinde, vadesi 91 günü geçmeyecek şekilde kendi nam ve hesabına ihraç ettiği senetleri,

Menkul Kıymet Kesin Alımı (Kesin/Doğrudan Alım): İşlem tarihinde belirlenen fiyat üzerinden işleme konu menkul kıymetin işlem valöründe Merkez Bankasınca işleme taraf kuruluştan satın alınmasını,

Menkul Kıymet Kesin Satımı (Kesin/Doğrudan Satım): İşlem tarihinde belirlenen fiyat üzerinden işleme konu menkul kıymetin işlem valöründe Merkez Bankasınca işleme taraf kuruluşa satılmasını,

Menkul Kıymet Bildirim Yükümlülüğünü Zamanında Yerine Getirmeme: Kuruluşların, bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlere konu olacak kıymetleri belirlenen sürelerde bildirmemelerini,

Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,

Nihai Kredi Mercii İşlemleri: Merkez Bankası tarafından Merkez Bankası Kanunu'nun 40/I-a. maddesi kapsamında gerçekleştirilen işlemleri,

ÖKT: Ödeme Karşılığı Teslimat yöntemini,

Piyasa Yapıcılığı (PY) Repo İmkanı: HMB ile imzalanan Piyasa Yapıcılığı Sözleşmesine taraf olan (piyasa yapıcısı) bankalara repo işlemleri yoluyla tanınan borçlanma imkanını,

Repo (Geri satım vaadi ile alım): İşleme konu menkul kıymetin, işlem vadesinde geri satmak vaadi ile Merkez Bankasınca işlem valöründe satın alınmasını,

TCMB Ödeme Sistemleri: EFT, EMKT ve İhS bileşenlerinden oluşan ödeme sistemlerini,

TCMB Ödeme Sistemleri İhale Sistemi (İhS): İhale mesajlaşma sistemini,

Temerrüt: Kuruluşların, bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlerden doğan yükümlülüklerini EFT kapanış saatine kadar yerine getirmemelerini,

Ters Repo (Geri alım vaadi ile satım): İşleme konu menkul kıymetin, işlem vadesinde geri almak vaadi ile Merkez Bankasınca işlem valöründe satılmasını,

TL Depo Alım-Satım: Merkez Bankasının belirli vadeler için gün içinde ilan ettiği faiz oranlarından bankaların Merkez Bankası ile gerçekleştirdikleri mevduat işlemlerini,

Uluslararası İslami Likidite Yönetimi Kuruluşu (IILM) Kıymetleri: IILM tarafından ihraç edilen kıymetler ile IILM tarafından kurulmuş özel amaçlı kuruluşlar tarafından ihraç edilen kıymetleri,

Yasaklı Kuruluş Durumu: Kuruluşların teminat olarak bulundurduğu kıymetlerin değerinin, gün başında belirlenen teminat gereğinin altına düşmesi durumunu,

DİBS ve HMVKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları ile Likidite Senetleri Teminat Depo Hesapları:

903 - Piyasa İşlemleri Teminat Deposu[2]: EMKT Sistemine üye olan bankaların bu sistemde, EMKT Sistemine üye olmayanların ise Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubeleri nezdinde açtırdıkları ve Türk Lirası ve döviz piyasaları[3] işlemleri için tesis ettikleri teminatların tutulduğu hesabı,

[2] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[3] 30.11.2018 tarihi itibarıyla değişik

Mesaj Türleri:

B84 - Kıymet İşlemi Bildirim: EMKT Sisteminin kıymet hareketini başarıyla sonuçlandırdığını bildirmek için işlemi yapan katılımcıya gönderilen teyit mesajını,

D01 - Kıymet Satış İşlemi: ÖKT işlemini başlatan, menkul kıymet alışverişinde satıcı konumunda olan katılımcı tarafından alıcı konumundaki katılımcıya gönderilen ve bu işlem türü için tanımlanmış Kıymet Satış İsteği, Açık Piyasa Satış İsteği, Açık Piyasa Repo Satış İsteği ve Açık Piyasa Repo Dönüş Satış İsteğini de içeren mesajları,

D01 - Kıymet Satış İsteği: ÖKT işlemini başlatan, menkul kıymet alışverişinde satıcı konumunda olan katılımcı tarafından gönderilen mesajı,

D01 - Açık Piyasa Kıymet Satış İsteği: ÖKT'nin açık piyasa işlemleri nedeniyle yapıldığı durumlarda kullanılan ve kıymetin alıcısı ya da satıcısının mutlaka Merkez Bankası olduğu mesajı,

D01 - Açık Piyasa Repo Satış İsteği: Repo işleminin açık piyasa işlemleri nedeniyle yapıldığı durumlarda kullanılan ve kıymetin alıcısı ya da satıcısının mutlaka Merkez Bankası olduğu mesajı,

D01 - Açık Piyasa Repo Dönüş Satış İsteği: Repo geri dönüşünün açık piyasa işlemleri nedeniyle yapıldığı durumlarda kullanılan kıymetin alıcısı ya da satıcısının mutlaka Merkez Bankası olduğu mesajı,

D03 - Kıymet Alış İşlemi: Kıymet satışı isteğinde bulunan katılımcının kıymetini almak üzere, kıymetin alıcısı tarafından gönderilen mesajı,

D07 - Depolar Arası Aktarım İşlemi: Katılımcı tarafından EMKT Merkezine gönderilen, bankanın ISIN kodunu ve miktarını belirttiği kıymetin kendisine ait bir depodan yine kendisine ait başka bir depoya aktarmak istediğini belirten mesajı,

D09 - Depolar Arası Aktarım Yetkisi Yanıtı: Merkez Bankasından EMKT Merkezine gönderilen, ilgili depolar arası kıymet aktarımı için yetkinin verildiğini bildiren mesajı,

D11 - TCMB Portföyü Güncelleme İşlemi: Merkez Bankasının kodunu ve miktarını belirttiği kıymetin, "Arttırım/Azaltım Göstergesi" alanının değerine bağlı olarak belirtilen

depoya eklenmesi veya ilgili depodan düşülmesini istediğini belirten Merkez Bankasından EMKT Sistemine gönderilen mesajı,

H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri Açık Piyasa İşlemleri Kotasyon Teklifi: Kotasyon yöntemiyle düzenlenen açık piyasa işlemlerine katılmak isteyen kuruluşların gönderdikleri talep/teklif mesajını,

H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi[4]: APİ repo ihaleleri ve kotasyon repo sonucunda katılımcıların kıymet bildirimleri için kullandığı mesajı,

H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri Para Piyasası TL Depo ve GİL İşlemi: Bankalararası Para Piyasasında borç almak, borç vermek ve GİL imkanını kullanmak isteyen bankaların işlem yapmak üzere gönderdikleri talep/teklif mesajını,

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ İhale/Kotasyon İlan Duyurusu[5]: Merkez Bankası tarafından APİ İhale / Kotasyon duyurularının yapılması için gönderilen mesajı,

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Bildirim: Merkez Bankası tarafından Bankalararası Para Piyasasında işlem saatleri sona erdikten sonra İhS ile gönderilen ve bankanın tüm işlemlerini kapsayan teyit mesajını, katılımcının ihale ve kotasyon teklifinin hatalı veya başarılı olduğunu belirten Merkez Bankasından gönderilen geri bildirim mesajını, miktar repo ihalesi limit bildirim mesajını ve yasaklı duruma düşen kuruluşlara gönderilen bildirim mesajını[6],

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu[7]: APİ'de ihale ve kotasyon tekliflerinin değerlendirilmesi sonucunda Merkez Bankasından katılımcılara sonuç bildirimi amacıyla gönderilen mesajı,

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi Sonucu[8]: APİ repo ihaleleri ve kotasyon repo işlemlerinde, katılımcıların APİ kıymet bildirimlerine ilişkin sonuçların (başarılı/hatalı) Merkez Bankasınca katılımcılara iletildiği mesajı,

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Para Piyasası TL Depo ve GİL Geri Bildirimi: Bankalararası Para Piyasasında bankaların işlem yapmak üzere gönderdikleri talep/teklif mesajları ile ilgili olarak Merkez Bankasının gönderdiği geri bildirim mesajını,

[4] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[5] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[6] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[7] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[8] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Ödeme İsteği Mesajı: Merkez Bankasından ilgili kuruluşlara gönderilen ve açık piyasa işlemlerine ilişkin işlem detaylarını içeren mesajı,

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Para Piyasaları Ödeme İsteği Mesajı: Merkez Bankası tarafından Bankalararası Para Piyasasında borç veren bankaya işlem bazında gönderilen teyit mesajını,

H05 - İhale Teklifi: Merkez Bankası tarafından yapılan ihaleler için teklif göndermek isteyen katılımcı tarafından kullanılan mesajı,

K15 - TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR): Bankalararası Para Piyasasında borç veren bankanın işlem gününde, borç alan bankanın ise geri ödeme gününde ilgili tutarı Merkez Bankasına iletmek için kullandığı mesajı,

K16 - TCMB'nin Piyasa Ödemesi (PAR): Merkez Bankası tarafından Bankalararası Para Piyasasında borç alan bankaya valör tarihinde, borç veren bankaya ise vade tarihinde faiziyle birlikte fon aktarımı amacıyla kullanılan mesajı,

K16 - TCMB'nin Piyasa Ödemesi (ACI): Merkez Bankası tarafından likidite senedinin itfa tarihinde ödeme işlemleri amacıyla kullanılan mesajı

ifade eder.

BÖLÜM 2: TARAF OLMA KOŞULLARI

2 TARAF OLMA KOŞULLARI

Merkez Bankası TL işlemlerine taraf olabilmek için bankaların;

1. Merkez Bankası Ankara ve İstanbul Şubelerinde Vadesiz Serbest Mevduat Hesabı açtırmaları,

2. TCMB Ödeme Sistemlerine üye ise bu sistemde, üye değilse Merkez Bankası İstanbul Şubesinde DİBS Serbest Deposu ile Piyasa İşlemleri[9] Teminat Deposu (903[10]) Hesabı açtırmaları ve bahsi geçen hesaplar için taahhütname imzalamaları,

Ayrıca;

1. Kuruluş ana sözleşmelerinin ve ticaret unvanının değişmesi halinde güncel ana sözleşmelerinin yayımlandığı Ticaret Sicili Gazetesi'nin aslı veya noter onaylı örneğini,

2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından verilen kuruluş ile faaliyet izin yazılarının aslı veya noter onaylı örneğini[11],

3. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından verilen kuruluş ile faaliyet izinlerinin yayımlandığı Resmi Gazete'nin aslı veya noter onaylı örneğini[12],

4. Merkez Bankasınca hazırlanmış bulunan ve banka yetkililerince imzalanan noter onaylı Bankalararası Para Piyasası Taahhütnamesini (Ek 2),

5. Banka yetkililerince Merkez Bankası yetkilileri önünde iki nüsha olarak imzalanan Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesini veya Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi (Opsiyonlu)'ni (Ek 1a ve Ek 1b),

6. Açık piyasa işlemleri ve Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilen işlemler için, işlem yapmaya yetkili birimlerinin adı, adresi, telefon, e-posta adresleri ve faks numaraları ile

[9] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[10] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[11] Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun kurulmasından önce, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının bankacılık faaliyet izin yazısı.
[12] Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun kurulmasından önce, kuruluş ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı'nın yayımlandığı Resmi Gazete.

işlem yapma yetkisine, aynı zamanda bu işlemler için imza yetkisine sahip elemanlarının isim ve unvanlarını içerecek şekilde eksiksiz doldurulmuş ve noter onaylı Banka Tanıtım ve Yetki Formunu (Ek 5 ve Ek 6),

7. Taahhütname ve sözleşmelerde, Banka Tanıtım ve Yetki Formunda ve Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren piyasalar ile yapılan yazışmalarda imzası bulunacak banka yetkililerinin Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmış olan noter onaylı imza sirkülerini,

8. Merkez Bankası tarafından, taahhütname ve sözleşmelerdeki maddeler konusunda bilgilendirme yapıldığını, tek tek maddelerin içeriğini öğrendiklerini ve kabul ettiklerini gösteren bir yazıyı Merkez Bankası İdare Merkezi Piyasalar Genel Müdürlüğü Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğüne (TLPM) göndermeleri gerekir.

Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmelerinden bir nüsha Merkez Bankası yetkililerince imzalanarak bankaya iade edilir. TL işlemlerine taraf olma, Merkez Bankası yetkililerince söz konusu sözleşmenin imzalandığı tarihte başlar.

BÖLÜM 3: İŞLEMLER

3 İŞLEMLER

3.1 GENEL ESASLAR

Bu talimat çerçevesinde gerçekleştirilmekte olan işlem çeşitleri; açık piyasa işlemleri (kesin alım, kesin satım, repo, ters repo, likidite senedi ihraç/erken itfa, TL depo alım-satım ve TL depo alım ihalesi işlemleri) ile nihai kredi mercii işlemleri (geç likidite penceresi ve gün içi limit)'dir.

1. İşlemlerin vadesi 91 günü aşmamak kaydıyla herhangi bir vadede yapılabileceği gibi, ileri valörlü işlem yapmak da mümkündür.

2. İşlemler teminat karşılığı yapılır.

3. Bankaların imza yetkisine sahip işlem yapma yetkisi verdikleri kişiler, işlem çeşitlerine göre ilgili bankalara tanınan limitler kadar her türlü işlemi bu talimatta belirlenen esaslar çerçevesinde yapabilirler.

4. Bankalara bu talimat kapsamında gerçekleştirilen tüm işlemlerle ilgili bilgi iletimi, Merkez Bankası Genel Ağ Sitesi ve/veya veri dağıtım firmaları aracılığıyla yapılır. Herhangi bir arıza ya da iletimde gecikme olması durumunda TLPM'deki son bilgiler geçerlidir.

5. EFT-EMKT mesajlarının kullanımına ilişkin her türlü sorumluluk bankalara ait olup, tüm mesajlarda TCMB Ödeme Sistemleri İşletim Kuralları ve ekinde yer alan TCMB Ödeme Sistemleri Mesaj Yapısı ve İşlem Türleri (Kullanım Kuralları) belgelerinde belirtilen esaslara uyulması ve veri alanlarının doğru ve eksiksiz doldurulması gerekir. Mesajlardaki bilgilerin yanlış olmasından, yanlış alana girilmesinden, hiç girilmemesinden veya başka yanlışlıklardan doğacak sonuçlar teklifi gönderen bankaya aittir. Ayrıca, teklif ve kıymet bildirimlerine ilişkin Merkez Bankasınca gönderilen geri bildirim mesajları bilgilendirme mahiyetinde olup, söz konusu mesajların teklif verme süresi içinde katılımcılara ulaşmamış olmasından ya da teklif verme süresi içinde ulaşan hatalı teklif ya da kıymet geri bildirim mesajına süresi içinde başarılı yeni bir teklif verilememesi nedeniyle doğacak sonuçlardan hatalı teklifi gönderen banka sorumludur.[13]

[13] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik

6. Bankaların, Merkez Bankası TL İşlemleri Uygulama Talimatı çerçevesinde gerçekleştirilen işlemleri nedeni ile yapacakları havale, virman ve EFT-EMKT mesaj tutarları üzerinden, Merkez Bankası Tarifeler Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirlenmiş tutar ve oranlarda komisyon ve ücret alınır.

7. İhale/kotasyon tekliflerinde, teklif verme süresi dışında gönderilen veya ihale/kotasyon mesaj bilgilerinde hata bulunan teklifler değerlendirmeye alınmaz. Saatlerin İhS/EFT Merkezi saatine uyumlu olması gerekmektedir. Saatlerde farklılık olması durumunda İhS/EFT Merkezi saati esas alınır. Bunun dışındaki her türlü iletişim kanalıyla (telefon, faks, e-posta vb.) yapılan bildirimlerde Merkez Bankası saat kayıtları esas alınır.

8. Mükerrer teklif gönderilmesi durumunda, ayırım yapılmaksızın tekliflerin hepsi değerlendirmeye alınır. İhS ile gönderilen tekliflere ilişkin olarak, daha sonra yapılacak düzeltme talepleri kabul edilmez.

9. Kuruluşlar tarafından hatalı olduğu gerekçesiyle düzeltilmesi veya iptali istenen işlemlerde değerlendirme ve karara bağlama yetkisi Merkez Bankasına aittir.

10. İhale/kotasyon teklifleri ve kıymet bildirimi İhS ile istenildiğinde, diğer iletişim araçları ile verilen teklifler ve kıymet bildirimleri kabul edilmez. Ancak, ihale/kotasyon katılımcılarının kendi KAS İstemcilerinde veya iletişim ağı alt yapılarında ya da TCMB Ödeme Sistemleri hizmetlerinde bir sorun olması durumunda ilgili kuruluşlar teklif ve kıymet bildirim iletim sorununu Bilişim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Hizmet Masasına bildirirler. Bildirimin ardından Piyasalar Genel Müdürlüğünün uygun görmesi halinde, teklif ve kıymet bildirim süresi içinde, kuruluşun teklifi ve kıymet bildirimi telefon, faks veya e-posta ile alınabilir. Telefon ile yapılan bildirimler ayrıca teyit amaçlı tlpm@tcmb.gov.tr adresine de gönderilir. TCMB Ödeme Sistemleri üyesi olmayan kuruluşlar, ihale/kotasyon tekliflerini ve kıymet bildirimlerini telefon ile verebilirler.

11. Merkez Bankasınca ihale/kotasyon tekliflerinin telefonla alınması halinde, işleme taraf olan kuruluş yetkilisinin telefonda işlemi talep etmesi ve Merkez Bankası TLPM yetkilisinin onay vermesi ile gerçekleşmiş sayılır. Çıkacak uyuşmazlıkların çözümünde Merkez Bankası işlem kayıtları esas alınır. Teklifin telefonla alınması durumunda, teklif bilgileri ile ilgili her türlü uyuşmazlıkta telefon görüşmelerinin kayıtları dikkate alınır. Uyuşmazlığın giderilememesi durumunda Merkez Bankasının düzenleme ve değerlendirmeleri esas alınır.

12. Aynı gün içinde birden fazla tanım ve vade için ihale/kotasyon açılabilir.

13. Merkez Bankası, ilan ettiği ihale tutarlarını, ihale sonuçlarına göre istediği şekilde belirleyebileceği gibi ihale/kotasyonları iptal etme hakkına da sahiptir.

14. Merkez Bankası, ihale yöntemlerinde, ihale miktarını önceden ilan edebileceği gibi, teklifler alındıktan sonra da belirleyebilir.

15. İhS ile alınacak ihale/kotasyon tekliflerinde;

- İhale/kotasyon kodu ve/veya numarasının yanlış olması,
- Teklif türünün yanlış olması,
- Teklif tutarının en az işlem tutarı ve katlarında olmaması,
- Teklif faizlerinin/getirilerinin tam, tamın yüzde biri ve katları dışında küsuratlı olması,
- Kesin alım-satım ve likidite senedi ihraç/erken itfa işlemlerinde faiz/getiri oranının belirtilmesi,
- İhale/kotasyon saatleri içinde gönderilmemesi

ve benzeri hallerde teklifler değerlendirmeye alınmaz.

İhale[14] ve kotasyon tekliflerinde yapılan hata, Merkez Bankası tarafından kuruluşlara *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Bildirim* mesajı ile iletilir.

16. İşlem Saatleri[15]

- İşlemlere ilişkin saatler Merkez Bankasınca belirlenir.
- Her işlem çeşidi için belirlenen işlem saatleri dışında işlem yapılmaz.

[14] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[15] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

	İŞLEM SAATLERİ	TAM GÜN	YARIM GÜN
AÇIK PİYASA İŞLEMLERİ	KESİN ALIM	10:00 - 13:30	10:00 - 10:30
	KESİN SATIM		
	REPO	11:00 - 11:45[16]	10:00 - 10:30
	TERS REPO		
	LİKİDİTE SENEDİ İHRAÇ		
	TL DEPO ALIM İHALESİ	11:00 - 11:30[17]*[18]	10:00 - 10:30[19]
	BIST REPO/TERS REPO İMKANI[1]	09:30[20] - 14:00[21]	09:30[22] - 11:30
	KOTASYON REPO İMKANI	10:00 - 12:00 13:00 - 16:00	10:00 - 12:00
	TL DEPO ALIM-SATIM		
	GLP REPO İMKANI	16:00 - 17:00	12:00 - 12:30
NİHAİ KREDİ MERCİİ İŞLEMLERİ	GEÇ LİKİDİTE PENCERESİ[2]	16:00 - 17:00	12:00 - 12:30
	GLP REPO	16:00 - 17:00	12:00 - 12:30
	GÜN İÇİ LİMİT	09:00 - 15:00	09:00 - 11:30

[1] BIST işlem saatleri geçerlidir.

[2] ZK tesis döneminin son gününde GLP işlem saatleri 15 dakika uzatılmaktadır.

* Merkez Bankası gerekli gördüğü durumlarda, gün içerisinde ek TL depo alım ihaleleri açabilir.

17. Merkez Bankası, Piyasalar Genel Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen TL işlemleriyle ilgili olarak her türlü düzenleyici ve değiştirici yetkiye sahiptir.

18. Merkez Bankası, kanun ve mevzuat ile kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek amacıyla her türlü bilgi ve belgeyi, belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde bankalardan ister. Bankalar, bu bilgileri Merkez Bankasına zamanında ve doğru olarak vermekle yükümlüdürler. Merkez Bankası, istenen bilgileri doğru olarak vermeyen bankaların piyasa üyeliğini geçici

[16] 01.06.2018 tarihi itibarıyla değişik
[17] 18.01.2024 tarihi itibarıyla değişik
[18] 26.07.2024 tarihi itibarıyla değişik
[19] 18.01.2024 tarihi itibarıyla değişik
[20] 06.03.2017 tarihi itibarıyla değişik
[21] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[22] 06.03.2017 tarihi itibarıyla değişik

veya sürekli olarak sınırlayabilir veya durdurabilir. Merkez Bankası, bu bilgilerin doğru olup olmadığını ilgililer nezdinde araştırmaya, denetlemeye, ek bilgi ve belge istemeye de yetkilidir.

19. Merkez Bankası gerekli gördüğü hallerde, bu talimat kapsamındaki işlemleri (GİL olanağı dahil) geçici olarak durdurabilir, kaldırabilir veya niteliğini değiştirebilir.

20. Merkez Bankası, olağanüstü durumlarda, TCMB Ödeme Sistemleri genel işleyişinde veya bankacılık sisteminde doğabilecek sistemik sorunları önleyebilmek amacıyla bu talimat kapsamında yer almayan tedbirleri gerekli gördüğünde alabilir ve uygulamaya koyabilir.

3.2 ÇEŞİTLER

3.2.1 Açık Piyasa İşlemleri

3.2.1.1 Kesin Alım

Bu işlem, tedavülde bulunan kıymetlerin, işlem tarihinde belirlenmiş fiyat üzerinden işlem valöründe Merkez Bankasınca açık piyasa işlemi yapmaya yetkili kuruluşlardan satın alınması işlemidir.

1. Merkez Bankasınca satın alınan kıymetlerin bedeli işlem valöründe, kıymet ilgili Merkez Bankası hesaplarına aktarıldığında, ilgili kuruluşların EFT hesaplarına ya da Merkez Bankası nezdindeki mevduat hesaplarına alacak kaydedilir.

2. Menkul kıymeti satan tarafın gönderdiği *D01 - Açık Piyasa Satış İsteği* mesajının EMKT Merkezine gelmesiyle işlem başlar. EMKT Merkezi işlem yapan kuruluşun mesajında belirttiği kıymete sahip olduğunu Piyasalar Genel Müdürlüğüne *D01 - Açık Piyasa Satış İsteği* mesajıyla bildirir. Bunun ardından Piyasalar Genel Müdürlüğü *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajıyla EMKT Merkezine kıymet karşılığı fon miktarını gönderir. EMKT Merkezinden ilgili kuruluşa ve Piyasalar Genel Müdürlüğüne *B84 - Kıymet İşlemi Bildirim* mesajları gönderilerek işlem sonlandırılır.

3.2.1.2 Kesin Satım

Bu işlem, açık piyasa işlemleri portföyündeki mevcut kıymetlerin, işlem tarihinde belirlenmiş fiyat üzerinden işlem valöründe Merkez Bankasınca açık piyasa işlemleri yapmaya yetkili kuruluşlara satılması işlemidir.

1. Satılan kıymetlerin bedeli Merkez Bankasının ilgili hesabına yatırıldığında, kıymetler satın alan kuruluşların EMKT Sistemindeki ya da Merkez Bankası İstanbul Şubesi nezdindeki serbest depolarına aktarılır.

2. Piyasalar Genel Müdürlüğünün *D01 - Açık Piyasa Satış İsteği* mesajını EMKT Merkezine göndermesiyle işlem gerçekleştirme süreci başlar. EMKT Merkezinden *D01 - Açık Piyasa Satış İsteği* mesajını alan ilgili kuruluş, işlem karşılığı TL tutarı *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajı ile EMKT Merkezine gönderir. Kıymetler ilgili bankaların EMKT Sistemi nezdindeki serbest depo hesaplarına aktarıldıktan sonra, EMKT Merkezinden ilgili kuruluşa ve Piyasalar Genel Müdürlüğüne *B84 - Kıymet İşlemi Bildirim* mesajları gönderilerek işlem tamamlanmış olur.

3.2.1.3 Repo

Bu işlemde, Merkez Bankası, açık piyasa işlemleri yapmaya yetkili kuruluşlardan, işlem tarihinde sözleşme yaparak işlem valöründe belirlenen fiyat üzerinden, ilerideki bir tarihte geri satmak taahhüdüyle kıymet satın alır. İşleme taraf kuruluş da işlem vadesinde bu işleme konu kıymeti satın almayı taahhüt eder.

1. İşlemin valöründe, repo işlemlerine konu kıymetler Merkez Bankası hesaplarına aktarıldığında, alım bedeli ilgili kuruluşların EFT hesaplarına ya da Merkez Bankası İstanbul Şubesi nezdindeki mevduat hesaplarına alacak kaydedilir.

2. Bu işlemin vadesinde, işlem valöründe belirlenen fiyat üzerinden hesaplanan satış bedeli ilgili kuruluşlar tarafından ilgili Merkez Bankası hesabına yatırıldığında, kıymetler ilgili kuruluşun EMKT Sistemindeki ya da Merkez Bankası İstanbul Şubesi nezdindeki serbest depolarına iade edilir.

3. İşlemin valöründe, menkul kıymeti satan kuruluşun gönderdiği *D01 - Açık Piyasa Repo Satış İsteği* mesajının EMKT Merkezine gelmesiyle işlem başlar. EMKT Merkezi işlem yapan kuruluşun mesajında belirttiği kıymete sahip olduğunu Piyasalar Genel Müdürlüğüne *D01 - Açık Piyasa Repo Satış İsteği* mesajıyla bildirir. Bunun ardından Piyasalar Genel Müdürlüğü *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajıyla EMKT Merkezine kıymet karşılığı fon miktarını gönderir. EMKT Merkezinden ilgili kuruluşa ve Piyasalar Genel Müdürlüğüne *B84 - Kıymet İşlemi Bildirim* mesajları gönderilerek işlem sonlandırılır.

4. İşlemin vadesinde, Piyasalar Genel Müdürlüğü EMKT Merkezine *D01 - Açık Piyasa Repo Dönüş Satış İsteği* mesajı gönderir. Bunun üzerine EMKT Merkezinden ilgili kuruluşa

D01 - Açık Piyasa Repo Dönüş Satış İsteği mesajı gider. İlgili kuruluşun EMKT Merkezine *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajı ile işlem vadesinde ödeyeceği tutarı göndermesinin ardından EMKT Merkezi ilgili kuruluşa ve Piyasalar Genel Müdürlüğüne *B84 - Kıymet İşlemi Bildirim* mesajlarını göndererek işlemi sonlandırır.

3.2.1.4 Ters Repo

Bu işlemde, Merkez Bankası, portföyündeki kıymetleri, açık piyasa işlemleri yapmaya yetkili kuruluşlara, işlem tarihinde sözleşme yaparak işlem valöründe belirlenen fiyat üzerinden, ilerideki bir tarihte geri almak taahhüdüyle satar. İşleme taraf kuruluş da işlem vadesinde bu işleme konu kıymeti Merkez Bankasına satmayı taahhüt eder.

1. Satış bedeli Merkez Bankasının ilgili hesabına yatırıldığında, bu işleme konu kıymetler ilgili kuruluşun EMKT Sistemindeki ya da Merkez Bankası İstanbul Şubesi nezdindeki serbest depolarına aktarılır.

2. Bu işlemin vadesi geldiğinde, kıymetler işlem valöründe belirlenen fiyattan geri alınarak, alım bedeli ilgili kuruluşların EFT hesaplarına ya da Merkez Bankası İstanbul Şubesi nezdindeki mevduat hesaplarına aktarılır.

3. İşlemin valöründe, Piyasalar Genel Müdürlüğünün *D01 - Açık Piyasa Repo Satış İsteği* mesajını EMKT Merkezine göndermesiyle işlem gerçekleştirme süreci başlar. EMKT Merkezinden *D01 - Açık Piyasa Repo Satış İsteği* mesajını alan ilgili kuruluş, işlem karşılığı TL tutarı *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajı ile EMKT Merkezine gönderir. Kıymetler ilgili bankaların EMKT Sistemi nezdindeki serbest depo hesaplarına aktarıldıktan sonra, EMKT Merkezinden ilgili kuruluşa ve Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğüne *B84 - Kıymet İşlemi Bildirim* mesajı gönderilerek işlem tamamlanmış olur.

4. İşlemin vadesinde, ilgili kuruluş EMKT Merkezine *D01 - Açık Piyasa Repo Dönüş Satış İsteği* mesajı gönderir. Bunun üzerine EMKT Merkezinden Piyasalar Genel Müdürlüğüne *D01 - Açık Piyasa Repo Dönüş Satış İsteği* mesajı gider. Piyasalar Genel Müdürlüğünün EMKT Merkezine *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajı ile işlem vadesinde ödeyeceği tutarı göndermesinin ardından EMKT Merkezi ilgili kuruluşa ve Piyasalar Genel Müdürlüğüne *B84 - Kıymet İşlemi Bildirim* mesajlarını göndererek işlemi sonlandırır.

3.2.1.5 Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa

Merkez Bankası Kanunu'nun 52 nci maddesine göre, Merkez Bankası, kendi nam ve hesabına vadesi 91 günü geçmeyen likidite senetleri ihraç edebilir. Likidite senetleri ikincil piyasada da alınıp satılabilir. Merkez Bankası, gerekli gördüğü hallerde likidite senetlerini geri satın alabilir.

1. İhS ile likidite senedi ihracına ilişkin ihalenin duyurusu yapılır. Katılmak isteyen kuruluşlar *H05 - İhale Teklifi* mesajları ile tekliflerini gönderirler.

2. İhaleyi kazanan kuruluşlara TLPM yetkililerince *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Api Ödeme İsteği* mesajları gönderilir. İhraç tarihinde TLPM yetkilileri tarafından *D11 - TCMB Portföyü Güncelleme İşlemi* mesajı ile ihraç miktarı kadar kıymet EMKT Sistemi ihraç deposunda yaratılır. Bunun üzerine Piyasalar Genel Müdürlüğü *D01 - Açık Piyasa Satış İsteği* mesajlarını EMKT Merkezine göndererek katılımcı kuruluşlara satılacak miktarı bildirir. EMKT Merkezi kuruluşlara *D01 - Açık Piyasa Satış İsteği* ile kıymetlerin hazır olduğunu bildirir. Kuruluşlardan *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajları ile satım bedelleri gelir. EMKT Merkezinde *D01 - Açık Piyasa Satış İsteği* ve *D03 - Kıymet Alış İşlemi* mesajları karşılaşınca (diğer bir ifadeyle kıymetler ve satım bedelleri karşılaşınca) EMKT Merkezinden kuruluşlara ve ihracı yapan Piyasalar Genel Müdürlüğüne *B84 - Kıymet İşlemi Bildirim* mesajları gönderilerek likidite senetleri ihraç işlemleri tamamlanır.

3. İtfa tarihinde EMKT Merkezince kıymetler iptal edilip, itfa bedelleri ödenir. Ödeme işlemleri için *K16 - TCMB'nin Piyasa Ödemesi* mesajı kullanılır.

3.2.1.6 Türk Lirası (TL) Depo Alım-Satım

Bu işlemler, Merkez Bankasının belirli vadeler için gün içinde ilan ettiği faiz oranlarından TL borç almak veya borç vermek isteyen bankaların Merkez Bankası ile gerçekleştirdikleri mevduat işlemlerini ifade eder.

1. Söz konusu işlemlere uygulanacak faiz oranları, Merkez Bankası tarafından belirlenir.

2. Bankalar, kendilerine tahsis edilen BAL çerçevesinde, yeterli teminat bulundurmak kaydıyla Merkez Bankasından TL borçlanabilir, ayrıca belirli bir limit sınırlaması olmaksızın teminatları dahilinde veya EFT ile para göndermek suretiyle Merkez Bankasına TL borç

verebilirler. Bankaların borç alabilecekleri tutarlar, limitlerinin üzerinde teminat bulundursalar bile BAL'larını aşamaz.

3. EFT ile para göndererek Merkez Bankasına borç vermek isteyen bankaların, *K15 (PAR)* mesajının referans bölümüne "*" işareti koymaları, borç alan bankaların ise borçlarını, vade tarihinde faiziyle birlikte *K15 (PAR)* mesajının referans bölümüne *"BALB"* yazarak ödemeleri gerekmektedir.

4. TL depo işlemlerinde en az işlem yapma tutarı 100 bin TL ve katlarıdır.

5. Borç alan bankanın teminatlarına işlem tarihinde, vadede yükümlülüğünü yerine getirinceye kadar, anapara tutarı üzerinden grup ve tranşlara göre belirlenen iskonto[23] oranları dikkate alınarak blokaj konur.

6. Borç veren bankanın teminatlarına ise işlem tarihinde, borç verdiği tutarı Merkez Bankasına ödeyinceye kadar, anapara tutarı üzerinden grup ve tranşlara göre belirlenen iskonto[24] oranları dikkate alınarak blokaj konur.

3.2.1.7 Türk Lirası (TL) Depo Alım İhalesi

Bu işlemler, Merkez Bankasının ihale yöntemi ile gerçekleştirdiği TL borç alma işlemlerini ifade eder.

1. İhalelere, Merkez Bankası TL işlemlerine taraf olan tüm bankalar katılabilirler.

2. İhaleler esas olarak geleneksel (çoklu fiyat) ihale yöntemi ile gerçekleştirilir. Merkez Bankası gerekli gördüğü durumlarda önceden duyurarak farklı ihale yöntemleri de kullanabilir.

3. İhaleye katılmak isteyen bankalar tekliflerini, İhS ile ihale numarası, teklif türü, faiz oranı ve tutar bilgilerini içerecek şekilde *H05 - İhale Teklifi* mesajı ile Merkez Bankasına iletirler. Söz konusu ihaleler için ihale kodu alanına *"7"* rakamı girilmelidir.

4. İhale teklifleri en az 1 milyon TL ve katları üzerinden verilir.

5. İhalede teklif edilecek faiz oranları, yıllık bazda tam, tamın yüzde biri ve katları (Örnek: xx.01, xx.02, xx.03 vb.) şeklinde tanımlanır ve bunlar dışında küsurat kullanılmaz.

[23] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[24] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik

6. Geleneksel ihale yönteminde, ihalenin kesildiği faiz oranında birden fazla teklif olması halinde dağıtım oransal olarak yapılır. Çıkan tutarlar 100 bin TL ve katları olarak aşağı yuvarlanır.

7. İhale sonuçlarına göre ihaleyi kazanan kuruluşlara işlemlere ilişkin teyit bilgileri, Merkez Bankası tarafından İhS ile TCMB Ödeme Sistemlerine üye olmayan bankalara ise e-posta ve yazı aracılığıyla gönderilir.

8. İhalede kazanan bankalar ihale bedellerini, işlem valöründe en geç EFT kapanış saatine kadar *K15 - TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı, "*IHALE*"[25] referansı ve *"Inter-Ihale Bedeli"* açıklaması ile Merkez Bankasına ödemekle yükümlüdürler.

3.2.2 Nihai Kredi Mercii İşlemleri

3.2.2.1 Geç Likidite Penceresi (GLP/LON) İşlemleri

GLP işlemleri, Merkez Bankasının gün sonunda; (i) nihai kredi mercii sıfatıyla ödeme sisteminde ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesi amacıyla geçici nitelikteki likidite ihtiyaçlarının karşılanması için bankalara sağladığı borçlanma imkanı ve açık piyasa işlemleri yapmaya yetkili kuruluşlardan, işlem tarihinde sözleşme yaparak işlem valöründe belirlenen fiyat üzerinden, ilerideki bir tarihte geri satmak taahhüdüyle kıymet satın alması yoluyla sağladığı borçlanma imkanı (GLP repo)[26] ile (ii) likidite fazlalarını değerlendirebilmeleri için bankalara sağladığı borç verme imkanını kapsar.

1. Bu işlemlere uygulanacak faiz oranları, Merkez Bankası tarafından belirlenir.

2. Bankalar, Piyasa İşlemleri[27] Teminat Deposu (903[28])'nda yeterli teminat bulundurmak koşuluyla söz konusu LON kotasyonlarından limitsiz olarak Merkez Bankasından borçlanabilirler. Aynı şekilde, yeterli teminat bulundurmak veya EFT ile para göndermek suretiyle limitsiz olarak Merkez Bankasına borç verebilirler.

3. GLP işlemlerinin Merkez Bankasının nihai kredi mercii sıfatıyla gerçekleştirdiği işlemler olduğu dikkate alınarak, bankaların bu imkanı sürekli bir borçlanma kaynağı olarak

[25] 06.03.2017 tarihi itibarıyla değişik
[26] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik
[27] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[28] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik

değil, istisnai bir finansman kaynağı olarak görmeleri gerekmektedir. GLP'den borç almak isteyen banka, borçlanmak istediği tutarın mevcut BAL'ını aşması durumunda, söz konusu borçlanmaya ihtiyaç duymasının gerekçesini Merkez Bankasına yazılı olarak bildirir. Merkez Bankası, gerekli görmesi halinde, borçlanan bankanın GLP işlemleri konusunda ilgili kamu otoritelerini bilgilendirir. Ayrıca, Merkez Bankası önceden bilgilendirmek kaydıyla bankaların GLP'den borçlanma imkanlarını sınırlandırabilir. TCMB'nin gün içinde ilan ettiği faiz oranlarından yaptığı fonlamanın sınırlandırıldığı günlerde bu madde hükümleri uygulanmaz.[29]

4. GLP işlemlerinde en az işlem yapma tutarı 100 bin TL ve katlarıdır.

5. Borç alan bankanın teminatlarına işlem tarihinde, vadede yükümlülüğünü yerine getirinceye kadar, anapara tutarı üzerinden her bir teminat çeşidinin 3. tranşı için belirlenen iskonto[30] oranları dikkate alınarak blokaj konur.

6. Borç veren bankanın teminatlarına ise işlem tarihinde, borç verdiği tutarı Merkez Bankasına ödeyinceye kadar, anapara tutarı üzerinden her bir teminat çeşidinin 3. tranşı için belirlenen iskonto[31] oranları dikkate alınarak blokaj konur.

7. EFT ile para göndermek suretiyle borç vermek isteyen bankanın işlemi yapmadan önce, teminatlarını kullanarak borç veren bankanın da işlemin valöründe söz konusu tutarı *K15 - TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile referans bölümünde *"LONS"* kodunu kullanarak, borç alan bankanın ise bu tutarı faizi ile birlikte vadesinde *K15 - TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile *"LONA"* referans kodunu kullanarak göndermesi gerekir.

8. GLP imkanının repo ile sağlanması durumunda (GLP repo işlemlerinde), özel olarak belirtilen hususlar dışında teminat sistemi dahil bu talimatta yer alan repo işlem kuralları geçerlidir.[32]

3.2.2.2 Gün İçi Limit (GİL) İşlemleri

GİL işlemleri, bankacılık sisteminde gün içinde oluşan acil fon ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve ödeme sisteminde oluşabilecek tıkanıklıkların giderilebilmesi amacıyla Merkez Bankasınca bankalara, limitleri ve teminatları dahilinde, komisyon karşılığında, gün sonunda geri ödenmek üzere, gün içinde sağlanan borçlanma imkanıdır.

[29] 16.01.2017 tarihi itibarıyla değişik
[30] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[31] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[32] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

1. Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilen işlemler için bankalara tahsis edilen BAL'lar, belli bir katsayıyla çarpılarak GİL limitleri belirlenir ve bankalara duyurulan bu limitler GİL işlemleri için geçerli olur.[33]

2. GİL uygulamasında en az işlem yapma tutarı 100 bin TL ve katlarıdır.

3. GİL kullanımı karşılığında bankaların Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirdikleri işlemler için Merkez Bankası nezdinde tesis ettikleri teminatlarına, anapara tutarı üzerinden grup ve tranşlara göre belirlenen iskonto[34] oranları dikkate alınarak blokaj konur. Banka GİL borcunu ödediğinde teminatları serbest bırakılır.

4. GİL kullanan bankaların borçlarını, gün sonunda en geç EFT kapanış saatine kadar *K15 - TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ve *"GIL"* referansı ile Merkez Bankasına ödemeleri gerekmektedir.

3.3 İŞLEMLERE AİT ESASLAR

3.3.1 Kesin Alım-Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa

1. Ters repo, kesin alım/satım işlemleri HMB ve HMVKŞ tarafından ihraç edilen Türk Lirası cinsi DİBS ve kira sertifikalarıyla gerçekleştirilir. [35] [36]

2. Repo/ters repo ve likidite senedi ihraç ihaleleri düzenli olarak saat 11:45[37]'de gerçekleştirilirken, gün içi repo/ters repo ihaleleri işlem saatleri içinde herhangi bir saatte ilan edilerek, belirlenecek bir sürede teklifler alınmak suretiyle gerçekleştirilir. Kesin alım-satım ihaleleri ise saat 13:30'da gerçekleştirilir. Likidite Senedi erken itfa ihaleleri ise işlem saatleri arasında herhangi bir anda ilan edilerek, kısa sürede teklifler alınmak suretiyle gerçekleştirilebilir. Aynı gün valörlü standart ihaleler tam iş günlerinde saat 11:45[38]'de, yarım iş günlerinde saat 10:30'da gerçekleştirilir. Kuruluşlar yükümlülüklerini tam iş günlerinde saat 16:45'e, yarım iş günlerinde ise saat 12:45'e kadar yerine getirmek zorundadır. GLP repo

[33] 06.03.2017 tarihi itibarıyla değişik
[34] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[35] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[36] 24.06.2022 tarihi itibarıyla değişik
[37] 01.06.2018 tarihi itibarıyla değişik
[38] 01.06.2018 tarihi itibarıyla değişik

işlemlerinde kuruluşlar yükümlülüklerini gün sonunda en geç EFT kapanış saatine kadar yerine getirmek zorundadır.[39] Ayrıca, kuruluşlar, ihale/kotasyon repo/GLP repo işlemleri için kıymet bildirim yükümlülüklerini tam iş günlerinde saat 13:30[40]/16:30/17:15'e'a, yarım iş günlerinde ise saat 11:15/12:30/12:45'e'a kadar yerine getirmek zorundadır. Diğer taraftan, kuruluşların GLP repo işlemleri için kıymet bildirim yükümlülüğü son saati ZK tesis döneminin son gününde 5 dakika uzatılır.[41]Ancak piyasa koşullarına göre Merkez Bankasınca işlem saatlerinde değişiklik yapılması söz konusu olabilir. Bu çerçevede, yükümlülüklerin yerine getirilme süresi EFT kapanış saatine kadar uzatılabilir.

3. Faiz/getiri ve cezai faiz hesaplamalarında 1 yıl 365 gün olarak kabul edilir.

4. Ayrıştırılmış kuponlu kıymetler/kira sertifikaları repo ve ters repo işlemlerinde ayrıştırılmış hali ile anapara ve kupon/kira ödemesi olarak ayrı ayrı kullanılır, birlikte kullanılamaz.

5. Repo ve ters repo işlemlerinde kullanılan kıymetlerin vadesi, repo/ters repo işlem vadesinden en az bir gün fazla olmak zorundadır. Kupon/kira ödemesi repo/ters repo işlemi dönemine ya da vadesine rastlayan kıymetler repo/ters repo işlemlerinde kullanılamaz.

6. Repo ve ters repo işlemlerinde, işleme konu kıymetlerin Resmi Gazete fiyatları esas alınır. Repo işlemlerinde; işleme konu kıymetlerin Resmi Gazete fiyatı repo geri satış fiyatı olarak belirlendikten sonra, söz konusu fiyattan işlem faizi/getiri oranı düşülerek repo alış fiyatı belirlenir. Ters repo işlemlerinde ise, işleme konu kıymetlerin Resmi Gazete fiyatı ters repo satış fiyatı olarak belirlenirken, ters repo alış fiyatı söz konusu fiyata işlem faizi/getiri oranı eklenerek hesaplanır.

7. Gün başında yasaklı kuruluş durumuna düşen katılımcılara *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Bildirim* mesajı ile tamamlamaları gereken teminat gereği bildirilir. Teminat gereğinin tamamlanmaması durumunda ortaya çıkacak sonuçlardan karşı taraf sorumludur.

8. Taraflar, karşılıklı olarak serbestçe alım-satım, ters repo, repo ya da yalnızca alım-satım vaadini içeren işlemler ile Merkez Bankası likidite senetleri ihraç, erken itfa işlemleri türünden olsun, seçtikleri işlem sırasında bedelleri belirleyebilirler. Bu bedeller faizi/getiriyi de içerdiği için, işlemler için ayrıca faiz/getiri talep edilmez.

[39] 03.08.2016 itibarıyla değişik
[40] 01.06.2018 tarihi itibarıyla değişik
[41] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

Söz konusu bedellerin önceden kararlaştırılmış olması, bankaya; hata, hile, gabin gibi iradeyi fesada uğratan nedenler ileri sürerek işlemden vazgeçme ve bunlara dayalı tazminat talep etme hakkı vermez.

9. Faiz/getiri oranlarını tam olarak yansıtması amacıyla, repo alış fiyatları ile ters repo geri alış fiyatları, 7 haneli küsuratlı (örneğin 95,1234567) olarak belirlenir. Sekizinci hanede 5 ve üzerindeki değerler için yedinci hane bir üst tam sayıya tamamlanır, 5'in altındaki değerler ise dikkate alınmaz.[42]

10. Kıymet transferleri, EMKT Sistemi depo (EMKT Sistemi üyesi olmayan bankaların serbest depo) hesapları üzerinden gerçekleştirilir. Kıymet teslimi ile ödeme eş zamanlı olarak gerçekleştirilir. Diğer bir ifadeyle, Merkez Bankasının alım niteliğindeki işlemlerinde kıymetler teslim alınmadan bedelin ödenmesi, satım niteliğindeki işlemlerinde ise bedelin alınmadan kıymet tesliminin yapılması söz konusu değildir.

11. Merkez Bankası, Ek 1b'de yer alan Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi (Opsiyonlu)'ni imzalayan kuruluşlar ile yaptığı repo (ters repo) işleminde satın aldığı (sattığı) kıymeti ileri bir tarihte satma (alma) taahhüdünden dönebilir. Bu durumda Merkez Bankası üzerinde herhangi bir hukuki sorumluluk doğmaz. Ek 1b'de yer alan sözleşmeyi imzalayan kuruluşların mevcut sözleşmeleri yeni sözleşmelerin imzalanmasıyla geçerliliğini yitirir.

12. Bu işlemlere ilişkin ihale/kotasyon teklifleri İhS *H05 - İhale Teklifi/H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri Açık Piyasa İşlemleri Kotasyon Teklifi* mesajı ile gönderilir. Bu kapsamda, söz konusu mesajın "*ihale/kotasyon kodu*" ile ilgili veri alanına aşağıdaki rakamlar girilir:

- Repo işlemlerinde *3*,
- Ters repo işlemlerinde *5*,
- Kesin alım işlemlerinde *2*,
- Kesin satım işlemlerinde *4*,
- Likidite senetleri işlemlerinde *9*.

13. Bu işlemlerin kıymet ve nakit transferine ilişkin detayları TLPM tarafından ilgili kuruluşlara *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Api Ödeme İsteği* mesajı ile gönderilir. Bu bilgiler yapılan işlemlerin teyidi niteliğindedir. Her bir işlem bir bütün olarak gerçekleştirilir, parçalı işlem gerçekleştirilmesi kabul edilmez.

[42] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik

14. Merkez Bankasınca BIST nezdinde bulunan piyasalarda işlem yapılması halinde, işlemlerde BIST tarafından söz konusu piyasalarda uygulanan işlem kuralları geçerlidir.

3.3.1.1 Yöntemler

Bu talimat kapsamındaki açık piyasa işlemleri, piyasa koşulları dikkate alınarak, *ihale ya da kotasyon* yöntemiyle gerçekleştirilebilir. İşlemlerin hangi yöntemle gerçekleştirileceği Merkez Bankasınca belirlenir.

3.3.1.1.1 İhale Yöntemi

Merkez Bankası, işlem fiyatlarının/faiz/getiri oranlarının piyasa koşullarına göre belirlenmesi amacıyla işlemlerini ihale yöntemi ile gerçekleştirebilir. İhale yöntemi altında aşağıdaki türler kullanılmaktadır.

3.3.1.1.1.1 Miktar İhalesi

İhale tutarı Merkez Bankasınca belirlenir. İhale teklifleri;

- Kesin alım-satım ve likidite senetleri ihraç/erken itfa işlemlerinde kıymet tanımı (ISIN) ile alış/satış fiyatı,
- Repo ve ters repo işlemlerinde ise işlem vadesi ile faiz/getiri oranı

Merkez Bankasınca belirlenir. Gelen teklifler, ihale miktarından az veya eşit ise tekliflerin hepsi kazanır. Ancak, gelen tekliflerin ihale miktarını aşması durumunda, ihale tutarı kuruluşlara, ihale tutarının toplam teklif tutarına oranı ile her bir kuruluşun toplam teklifinin çarpılması yoluyla dağıtılır. Diğer taraftan, işlem türüne göre ihale tutarı, ihaleye gönderilecek teklif limitleri ve kazanan tekliflere ilişkin dağıtım kuralları Merkez Bankası tarafından belirlenir.

3.3.1.1.1.2 Son Fiyat İhalesi

İhale tutarı Merkez Bankasınca belirlenir. İhale teklifleri;

- Kesin alım ve likidite senedi erken itfa ihalelerinde en düşük fiyattan en yüksek fiyata, kesin satım ve likidite senedi ihraç ihalelerinde en yüksek fiyattan en düşük fiyata,
- Repo ihalelerinde en yüksek faiz/getiri oranından en düşük faiz/getiri oranına, ters repo ihalelerinde ise en düşük faiz/getiri oranından en yüksek faiz/getiri oranına,

doğru sıralanır. İhalede satılmak istenen tutara ulaşıncaya kadar olan ön sıralardaki teklifler ihaleyi kazanmış, diğerleri ise ihaleyi kaybetmiş sayılırlar. İhaleyi kazananların hepsine uygulanacak fiyat/faiz/getiri oranı, ihaleyi kazanan en son teklifin fiyatı/faiz/getiri oranı olur.

İhalede kazanan en son teklif ile ihale tutarı aşılıyor ise bu teklifin ihale tutarını dolduran kısmı ihaleyi kazanmış sayılır. İhalenin kesildiği fiyattan/faiz/getiri oranından birden fazla teklif varsa, kalan kısım, dağıtılacak kısmın son fiyattaki/faiz/getiri oranındaki teklif toplamına oranı dikkate alınarak katılımcılara pay edilir.

3.3.1.1.1.3 Geleneksel İhale Yöntemi

İhaleyi kazananların işlemleri, kendi teklif fiyatlarından/faiz/getiri oranlarından gerçekleştirilir. Bu yöntemde son fiyat ihalesinde olduğu gibi, teklifler;

- Kesin alım ve likidite senedi erken itfa ihalelerinde en düşük fiyattan en yüksek fiyata, kesin satım ve likidite senedi ihraç ihalelerinde en yüksek fiyattan en düşük fiyata doğru,
- Repo ihalelerinde en yüksek faiz/getiri oranından en düşük faiz/getiri oranına, ters repo ihalelerinde ise en düşük faiz/getiri oranından en yüksek faiz/getiri oranına

doğru sıralamaya tabi tutulur. Tüm işlemlerde, Merkez Bankasınca öngörülen tutara ulaşıncaya kadar olan ön sıralardaki teklifler ihaleyi kazanmış, diğerleri ise ihaleyi kaybetmiş sayılırlar. İhalede kazanan son teklif ile ihale tutarı aşılıyor ise, bu teklifin ihale tutarını dolduran kısmı ihaleyi kazanmış sayılır. İhalenin kesildiği fiyattan/faiz/getiri oranından birden fazla teklif bulunuyor ise, kalan kısım, dağıtılacak kısmın son fiyattaki/faiz/getiri oranındaki teklif toplamına oranı dikkate alınarak katılımcılara pay edilir.

Miktar yöntemiyle düzenlenen repo ihale işlemlerinde kazanan tekliflere dağıtılacak miktar, kuruşlar dikkate alınmaksızın 1 TL ve katı olarak belirlenir. Bunun dışındaki tüm ihale işlemlerinde sınırda kazanan tekliflere dağıtılacak miktar, dağıtım sonrasında en yakın 1.000 TL katına yuvarlanır.

3.3.1.1.2 Kotasyon yöntemi

Bu yöntemde;

- Kesin alım-satım ve likidite senetleri ihraç/erken itfa işlemlerinde alımı ve satımı yapılacak kıymetlerin tanım ve fiyatları,
- Repo (PY imkanı dahil) ve ters repo işlemlerinde ise vade ve faiz/getiri oranları

ile bu işlemlere ilişkin işlem tutarları Merkez Bankasınca belirlenir.

İşlem yapmaya yetkili kuruluşlar, isterlerse Merkez Bankasınca belirlenecek fiyatlardan/faiz/getiri oranlarından söz konusu işlemleri gerçekleştirebilirler.

Merkez Bankası, kotasyon işlemlerine ilişkin bilgileri, Merkez Bankası Genel Ağ Sitesi ve/veya veri dağıtım firmaları aracılığıyla ilan edebilir. Gerekli görmesi halinde, kendi belirleyeceği kuruluşlarla doğrudan da kotasyon yoluyla işlem gerçekleştirebilir.

3.3.1.2 İhale ve Kotasyon İlanı

3.3.1.2.1 İhale İlanı

Merkez Bankası, ihale bilgilerini piyasaya;

- Merkez Bankası Genel Ağ Sitesi ve/veya veri dağıtım firmaları,
- İhS

aracılığıyla duyurur. Duyuru, yukarıdaki araçlardan biri ya da ikisi bir arada kullanılmak suretiyle yapılabilir.

İhale duyurusu hangi yöntemle yapılırsa yapılsın aşağıdaki bilgileri içerir:

- İhale numarası,
- İhalesi yapılan işlem türü (kesin alım, kesin satım, repo, ters repo, likidite senetleri ihracı ya da erken itfası),
- İhale tutarı (kesin alım-satım ve likidite senetleri ihraç/erken itfa işlemlerinde nominal tutar, repo ve ters repo işlemlerinde işlem valöründeki TL tutarı olup, ihale duyurusunda belirtilen tutar bir gösterge niteliğindedir. Merkez Bankası, bu tutara bağlı kalmayabilir veya ihale tutarını ilan etmeyebilir),
- İhale tarih ve saati (en son teklif verme ve repo işlemleri için menkul kıymet bildirim zamanı),
- İşlem valörü,
- Menkul kıymet tanımı (kesin alım-satım ve likidite senedi ihraç/erken itfa işlemlerinde)/işlem vadesi (repo ve ters repo işlemlerinde),
- Teklif verme şekli (İhS, telefon, faks, e-posta),
- İhale şekli (miktar, son fiyat veya geleneksel ihale yöntemi).

Yukarıdaki bilgileri içeren ihale duyurusunun yapılması ile ihale saati arasında yetkili kuruluşlara karar verebilmeleri ve tekliflerini hazırlayabilmeleri için uygun zaman aralığı bırakılmaya özen gösterilir. Ancak, bu zaman aralığı, gün içi repo ihalelerinde çeyrek saatlerle ifade edilebilir.

3.3.1.2.2 Kotasyon İlanı[43]

Merkez Bankası, kotasyon bilgilerini piyasaya;

- Merkez Bankası Genel Ağ Sitesi ve/veya veri dağıtım firmaları,
- İhS

aracılığıyla duyurur. Duyuru, yukarıdaki araçlardan biri ya da ikisi bir arada kullanılmak suretiyle yapılabilir.

Kotasyon duyurusu hangi yöntemle yapılırsa yapılsın aşağıdaki bilgileri içerir:

- Kotasyon numarası,
- Kotasyonu yapılan işlem türü (kesin alım, kesin satım, repo, GLP repo , ters repo, likidite senetleri ihracı ya da erken itfası),
- Kotasyon tarih ve saati (en son teklif verme ve repo işlemleri için menkul kıymet bildirim zamanı),
- İşlem valörü,
- Menkul kıymet tanımı (kesin alım-satım ve likidite senedi ihraç/erken itfa işlemlerinde)/işlem vadesi (repo, GLP repo ve ters repo işlemlerinde),
- Teklif verme şekli (İhS, telefon, faks, e-posta),

3.3.1.3 Tekliflerin Alınması

3.3.1.3.1 İhale Tekliflerinin Alınması

Yetkili kuruluşların, ihale gününde en son teklif verme saatine kadar tekliflerini TLPM'ye iletmeleri gerekmektedir. Ayrıca tekliflerin iletilme biçiminin ihale duyurusunda yer aldığı şekilde olması ve tekliflerin, ister İhS ile ister belirtilen diğer iletişim araçlarıyla verilsin, aşağıdaki bilgileri mutlaka içermesi gerekmektedir:

- İhale numarası, kodu ve teklif türü,
- Teklifi veren yetkili kuruluş,
- Teklif edilen tutar (kesin alım-satım ve likidite senedi ihraç/erken itfa işlemlerinde nominal değer, repo ve ters repo işlemlerinde TL tutarı olarak 1 milyon TL ve katları)
- Fiyat (kesin alım-satım ve likidite senedi ihraç/erken itfa işlemlerinde, TL 100 nominal değer için xxx.xxx), Faiz/Getiri oranı (repo ve ters repo işlemlerinde (xxx,xx))

[43] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

Repo ihaleleri sonuçlandırıldıktan sonra, repo ihalesini kazanan kuruluşlara kazanmış oldukları tekliflerine ait bilgiler *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu* mesajı ile bildirilecektir.

H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu mesajını alan kuruluşlar, kazandığı her bir repo teklifi için bir *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajını Merkez Bankasına iletir. Her bir *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajı ile ilgili teklife ait en fazla yirmi[44] kıymet bildirebilir. Bildirilen kıymetler en az 100 TL karşılığı olabilir.[45] Kuruluşun aynı teklif için gönderilmiş birden fazla mesajı varsa, son gelen mesajı doğru kabul edilir.[46]

Kuruluşun Merkez Bankasına gönderdiği *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajında yer alan "TUTAR" ibaresi TL tutarını ifade edecek olup, yirmi[47] kıymete ait tutarlar toplamı ilgili repo teklifi tutarına eşit olması gerekir. Yanlış kıymet tanımı (ISIN) içeren, repo tutarından eksik ya da fazla tutar içeren *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajları dikkate alınmaz ve kuruluşa *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi Sonucu* ile hata mesajı gönderilir.[48]

Kuruluşların repo karşılığı kıymet belirleme işlemini, Merkez Bankasından kendilerine *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu* mesajı gönderildikten sonra tam iş günlerinde saat 13:30[49]'a, yarım iş günlerinde saat 11:15'e kadar gerçekleştirmeleri gerekmektedir.

3.3.1.3.2 Kotasyon Tekliflerinin Alınması

Yetkili kuruluşların, en son teklif verme saatine kadar tekliflerini TLPM'ye iletmeleri gerekmektedir. Ayrıca tekliflerin iletilme biçiminin kotasyon duyurusunda yer aldığı şekilde olması ve tekliflerin, ister İhS ile ister belirtilen diğer iletişim araçlarıyla verilsin, aşağıdaki bilgileri mutlaka içermesi gerekmektedir:

- Kotasyon numarası ve kodu,

[44] 16.07.2018 tarihi itibarıyla değişik
[45] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[46] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[47] 16.07.2018 tarihi itibarıyla değişik
[48] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[49] 01.06.2018 tarihi itibarıyla değişik

- Teklifi veren yetkili kuruluş,
- Teklif edilen tutar (kesin alım-satım ve likidite senedi ihraç/erken itfa işlemlerinde nominal değer, repo ve ters repo işlemlerinde TL tutarı olarak 1 milyon TL ve katları),

Kuruluşlardan gelen başarılı kotasyon repo teklifleri sonrasında, kuruluşlara tekliflerine ait bilgiler *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu* mesajı ile iletilir. *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu* mesajını alan kuruluşlar, her bir teklifi için bir *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajını Merkez Bankasına iletirler. Her bir *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajı ile ilgili teklife ait en fazla yirmi[50] kıymet bildirilir. Kuruluşun aynı teklife ait göndermiş olduğu birden fazla *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajı varsa, doğru gelen ilk *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajı kabul edilir. *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri APİ Kıymet Bildirimi* mesajını doğru bir şekilde gönderen katılımcılar mevcut repo ihalelerinde izledikleri süreci takip ederek işlemlerini tamamlar.. Kuruluşların repo karşılığı kıymet belirleme işlemini, Merkez Bankasından kendilerine *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu* mesajı gönderildikten sonra tam iş günlerinde saat 16:30'a, yarım iş günlerinde saat 12:30'a kadar gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Bununla birlikte GLP repo işlemlerinde kendilerine *H04 – TCMB Piyasa İşlemleri APİ Repo Bildirimi Sonucu* mesajı gönderildikten sonra tam iş günlerinde saat 17:15'e, yarım iş günlerinde saat 12:45'e kadar gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Diğer taraftan, kuruluşların GLP repo işlemleri için kıymet bildirim yükümlülüğü son saati ZK tesis döneminin son gününde 5 dakika uzatılır.[51]

3.3.1.4 Sonuçların İlanı

3.3.1.4.1 İhale Sonuçlarının İlanı

Kesin alım-satım, likidite senetleri ihraç/erken itfa, repo ve ters repo ihalelerinin sonuçları aşağıdaki bilgileri içerecek şekilde ilan edilir.

- Toplam teklif tutarı,
- İhaleyi kazanan teklif tutarı,
- Ortalama fiyat (kesin alım-satım ve likidite senetleri işlemlerinde),
- Ortalama faiz/getiri oranı (repo ve ters repo işlemlerinde),

[50] 16.07.2018 tarihi itibarıyla değişik
[51] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

- İhaleyi kazanan en yüksek ve en düşük fiyatlar (kesin alım-satım ve likidite senetleri işlemlerinde),
- İhaleyi kazanan en yüksek ve en düşük faiz/getiri oranları (repo ve ters repo işlemlerinde).

3.3.1.4.2 Kotasyon Sonuçlarının İlanı[52]

Kotasyon işlem sonuçları aşağıdaki bilgileri içerecek şekilde ilan edilir.

- Toplam teklif tutarı,
- Kabul edilen teklif tutarı,
- Ortalama fiyat (kesin alım-satım ve likidite senetleri işlemlerinde),
- Ortalama faiz/getiri oranı (repo, GLP repo ve ters repo işlemlerinde),
- En yüksek ve en düşük fiyatlar (kesin alım-satım ve likidite senetleri işlemlerinde),
- En yüksek ve en düşük faiz/getiri oranları (repo, GLP repove ters repo işlemlerinde).

3.3.1.5 Opsiyon Kullanımı

Merkez Bankası, uygun görmesi halinde, ihalelerde oluşacak ortalama fiyat veya faiz/getiri oranı üzerinden;

- Kesin alım ve likidite senetleri erken itfa ihalelerinde ağırlıklı ortalama fiyatın altında,
- Kesin satım ve likidite senetleri ihraç ihalelerinde ağırlıklı ortalama fiyatın üstünde,
- Repo ihalelerinde ağırlıklı ortalama faiz/getiri oranının üstünde,
- Ters repo ihalelerinde ağırlıklı ortalama faiz/getiri oranının altında

teklif veren katılımcılara en fazla bu tekliflerinin toplam tutarı ile sınırlı kalmak üzere opsiyon kullandırabilir. Opsiyon kullanımı söz konusu olduğu takdirde, opsiyon duyurusu ihale sonuçları ile birlikte yapılır. Aksine bir duyuru olmadığı sürece, toplam opsiyon tutarı, ihale tutarının %25'i ile sınırlıdır. Opsiyon tekliflerinin toplam opsiyon limitini geçmesi halinde, ihale sıralamasındaki teklif miktarlarına göre dağıtım yapılır.

[52] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

3.3.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri

1. TL depo ve GLP işlemleri Merkez Bankasının ilan etmiş olduğu faiz oranlarından gerçekleştirilir. GİL işlemleri ise faizsiz ancak komisyon karşılığında gerçekleştirilir.

2. Faiz ve cezai faiz hesaplamalarında 1 yıl 360 gün olarak kabul edilir.

3. Bankaların alabileceği kredi ve GİL limitlerinin tespiti ve bu limitlerin artırılıp eksiltilmesi konularında Merkez Bankası yetkilidir.

4. Bankalar, Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilen işlemler ve yararlanılan GİL olanağı için Merkez Bankasının tespit ederek yayınlayacağı oranda komisyon öderler. Merkez Bankası saptanan komisyon oranlarını her zaman değiştirmeye ve her bankaya değişik oranda uygulamaya yetkilidir.

5. İşlem yapabilme alt limitleri Merkez Bankasınca belirlenir.

6. Bankalar, GLP ve GİL[53] işlemleri hariç, Merkez Bankasınca kendilerine tanınan BAL dahilinde işlem yapabilirler. Söz konusu limitler, bankalara ayrı ayrı bildirilir.

7. İşlem yapmak isteyen bankalar talep ve tekliflerini İhS üyesi ise İhS ile, İhS üyesi değilse telefonla iletirler. Bu durumda;

- Bankalar talep ve tekliflerini İhS ile *H03 - Katılımcı Piyasa İşlemleri Para Piyasası TL Depo ve GİL İşlemi* mesajı ile Para Piyasası (PP) İşlemi, vade türü, faiz oranı, tutar ve mahsup tutarı bilgilerini içerecek şekilde Merkez Bankasına iletirler. Bankaların söz konusu talep ve tekliflerinin işleme alındığının geri bildirimi ile bu talep ve tekliflerle ilgili olarak limit, işlem saatleri, işlem türü, vade türü, faiz oranı vb. konularda herhangi bir hata olması durumunda bu hatanın geri bildirimi bankalara Merkez Bankası tarafından İhS ile *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Para Piyasası TL Depo ve GİL Geri Bildirimi* mesajı ile yapılır. Hatalı gönderilen mesaj işleme konulmaz, bankaların yeniden mesaj göndermeleri gerekir.

    - *H03* mesajında vade türleri, PP İşlemi *1* (TL Depo Alım) ise ON veya LON, PP İşlemi *2* (TL Depo Satım) ise ON veya LON, PP İşlemi *3* (GİL) ise GIL olmalıdır. Söz konusu mesajda faiz oranı alanı zorunlu alan olup, TL Depo Alım-Satım ve GLP işlemlerinde Merkez Bankasının ilan ettiği kotasyonlar olmalıdır. GİL işlemlerinde ise bu alan "*0*"

[53] 06.03.2017 tarihi itibarıyla değişik

olmalıdır. Mahsup yapmak isteyen bankalar, mahsup tutarlarını, vadesi gelen tutarı ve toplam işlem tutarını aşmamak koşuluyla aynı mesajla iletebilirler.

- İhS üyesi olmayan bankalar talep ve tekliflerini Merkez Bankası TLPM'yi telefonla arayarak banka kodu, banka adı, yetkili adı, vade türü, talep/teklif, faiz oranı, tutar ve mahsup tutarı bilgilerini içerecek şekilde bildirirler.

8. Borç almak isteyen bankaların, limitleri dahilinde ve yeterli teminatları bulunması koşuluyla talepleri karşılanır. Her bir işlem için bankaların limit ve teminat durumları takip edilir. Bankaların aldıkları borç tutarları, borç alabilme limitlerinden düşülür. İşlem gerçekleştikten sonra Merkez Bankası tarafından borç alan bankaya *K16 - TCMB'nin Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile borçlandığı tutar gönderilir. EFT üyesi olmayan bankanın ise Merkez Bankası Ankara Şubesi nezdindeki Vadesiz Serbest Mevduat Hesabı borçlandığı tutar kadar alacaklandırılır.

9. Bankaların borçlarının vadesinin, yeni borç alacakları tutarın valörüne rastlaması durumunda, işlem sırasında talep edilmesi koşuluyla O/N'ın O/N'a, GİL'in ve LON'un LON'a mahsup edilebilmesi mümkündür[54]. Mahsup yapmak isteyen bankaların, mahsup işlemini yapmadan önce, vadesi gelen bütün işlemlerine ait faiz ödemelerini *K15 – TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile referans bölümünde *"FAIZ"* kodunu kullanarak yapmış olmaları gerekir[55].

10. Merkez Bankası şubeleri, EFT'ye üye olmayan bankaların havalelerini, saat 16:30'a kadar başvurmaları durumunda aynı gün valör ile gerçekleştirirler.

11. EFT-EMKT Sistemine üye olan bir banka, borç vermek istediği tutarı, Merkez Bankası İdare Merkezi nezdindeki Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilen işlemler için kullandığı hesaba *K15 - TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile önceden gönderebilir ve/veya teminatlarının o günkü değeri üzerinden grup ve tranşlara göre belirlenen iskonto[56] oranları dikkate alınarak hesaplanan ve serbest kalan kısmı kadar tutarı Merkez Bankasına borç verebilir. İşlem gerçekleştikten sonra Merkez Bankası tarafından borç veren bankaya İhS aracılığıyla *H04 - TCMB Piyasa İşlemleri Para Piyasaları Ödeme İsteği* mesajı ile gerekli bilgiler gönderilir. EFT üyesi olan bankaların işlemlerinde komisyon ödemeleri gerektiğinde,

[54] 06.03.2017 tarihi itibarıyla değişik
[55] 19.06.2015 tarihi itibarıyla değişik
[56] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik

söz konusu komisyon ve komisyon üzerinden hesaplanan BSMV ödemelerini *K15 – TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile referans bölümünde *"KOM"* kodunu kullanarak yapmış olmaları gerekir[57].

12. EFT-EMKT Sistemine üye olmayan bir banka, Merkez Bankası Ankara Şubesindeki Vadesiz Serbest Mevduat Hesabında bulundurduğu tutarı ve buna ek olarak serbest teminatlarının o günkü değeri üzerinden grup ve tranşlara göre belirlenen iskonto[58] oranları dikkate alınarak hesaplanan tutarı borç verebilir. EFT üyesi olmayan bankaların işlemlerinde komisyon ödemeleri gerektiğinde, söz konusu komisyon ve komisyon üzerinden hesaplanan BSMV tutarlarını Merkez Bankası Ankara Şubesi nezdindeki Vadesiz Serbest Mevduat Hesabında bulundurmaları gerekir[59].

13. EFT'ye üye olan bankalar borç verdikleri tutarı işlemin valöründe, borç aldıkları tutarı ise işlemin vadesinde anapara ve faizi ile birlikte *K15 - TCMB'ye Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile Merkez Bankasına gönderirler. Borç veren bankanın vadede alacağı tutar ilgili bankaya faizi ile birlikte Merkez Bankası tarafından *K16 - TCMB'nin Piyasa Ödemesi (PAR)* mesajı ile ödenir. Ödemeler tek seferde ya da parçalı olarak yapılabilir.

14. Bankalarca EFT ile gönderilmiş ancak işlem yapılmamış tutarlar, bankanın o gün vadesi gelen borcu olmaması koşuluyla gün içinde bankanın Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğüne yapacağı talep üzerine *K17 – Ödemenin İadesi* mesajı ile ya da gün sonunda talebe gerek olmaksızın bankanın Merkez Bankası Ankara Şubesi nezdindeki Vadesiz Serbest Mevduat Hesabına iade edilir[60].

15. Gerçekleştirilen işlemlerin teyit mesajları gün sonunda İhS ile Bildirim mesajı ile İhS'ye üye olmayan bankalara ise e-posta ve yazı ile gönderilir. Gönderilen teyit mesajlarında, borç alana; tutar, faiz oranı, işlem tarihi, valör, vade, deponun ödeneceği hesabınız, vade sonunda ödeme yapacağınız hesabınız, borç verene; tutar, faiz oranı, işlem tarihi, valör, vade, depoyu ödeyeceğiniz hesabınız, vade sonunda deponun ödeneceği hesabınız bilgileri yer alır. İhS üyesi olmayan veya sistemde sorun yaşayan bankalarla gerçekleştirilen işlemlerin teyitleri

[57] 19.06.2015 tarihi itibarıyla değişik
[58] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[59] 19.06.2015 tarihi itibarıyla değişik
[60] 19.06.2015 tarihi itibarıyla değişik

işlem anında, işlem saatleri sona erdikten sonra ise gerçekleştirilen tüm işlemleri kapsayacak şekilde topluca telefonla yapılır.

16. Merkez Bankası Ankara Şubesince, işlemlere taraf olan EFT üyesi olmayan bankalara, Ankara Şubesi nezdindeki hesaplarıyla ilgili borçlandırma ve alacaklandırma işlemleri için dekont gönderilir[61].

17. İşlemlerin gerçekleşmesini ve teyitlerini takiben, olası sorunların daha süratli çözümlenmesi için, havale ve hesap mutabakatları konusunda EFT üyesi olan bankaların Piyasalar Genel Müdürlüğü ile, EFT üyesi olmayan bankaların ise Piyasalar Genel Müdürlüğü ve Merkez Bankası Ankara Şubesinin ilgili servisleri ile temasa geçmeleri gerekir[62].

3.4 VERGİ VE KOMİSYONLAR

3.4.1 Kesin Alım, Kesin Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa İşlemleri

Açık piyasa işlemleri çerçevesinde Merkez Bankası ile gerçekleştirilen repo işlemlerinin vadesinde oluşan faiz/getiri üzerinden gelir vergisi tevkifatı işleme taraf olan kuruluş tarafından kesilerek Merkez Bankasına net ödeme yapılır, ters repo işlemlerinin vadesinde ise söz konusu gelir vergisi tevkifatı Merkez Bankası tarafından yapılarak işleme taraf olan kuruluşa net tutar ödenir. Faizler/getiriler üzerinden yapılan gelir vergisi tevkifatına ilişkin bilgiler kesintiyi yapan kuruluş tarafından faiz gelirini/getirisini elde eden kuruluşa bildirilir.

3.4.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri:

Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilen işlemlerden alınacak komisyon oranları Merkez Bankasınca belirlenir. GİL işlemleri için anapara üzerinden milyonda sıfır (%0,0) komisyon alınırken, diğer işlemler için komisyon oranı sıfır (%0,0) olarak belirlenmiştir[63].

Yapılacak işlemlerde faiz geliri üzerinden hesaplanan Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) faiz geliri elde eden (borç veren) tarafın yükümlülüğünde olup, söz konusu

[61] 19.06.2015 tarihi itibarıyla değişik
[62] 19.06.2015 tarihi itibarıyla değişik
[63] 18.07.2016 tarihi itibarıyla değişik

verginin ilgili vergi dairesine faiz geliri elde eden tarafından yatırılması gerekir. Diğer taraftan, GİL işlemlerinden alınan komisyon üzerinden hesaplanan BSMV, Merkez Bankasınca GİL kullanan bankadan tahsil edilerek ilgili vergi dairesine yatırılır.

3.5 YÜKÜMLÜLÜKLERİN ZAMANINDA YERİNE GETİRİLMEMESİ ve TEMERRÜT HALİ[64]

Taraflar, TL İşlemleri Uygulama Talimatında tanımlanan işlemlere ilişkin yükümlülüklerini bu talimatta belirtilen sürelerde yerine getirmek zorundadırlar.

Bu talimat kapsamında;

Gecikmeli İşlem: Kuruluşların, bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlerden doğan yükümlülüklerini (valör veya vadede) tam/yarım günlerde saat 16:45/12:45 ile EFT kapanış saati arasında yerine getirmelerini,

Menkul Kıymet Bildirim Yükümlülüğünü Zamanında Yerine Getirmeme: Kuruluşların, bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlere konu olacak kıymet bildirimlerini (kendi sistemlerinde ya da TCMB Ödeme Sistemlerinde yaşanan bir sorundan kaynaklansa dahi) TLPM yetkililerine ihale/kotasyon repo, ve GLP repo işlemleri için tam iş günlerinde saat 13:30[65]/16:30/17:15'e, yarım iş günlerinde saat 11:15/12:30/12:45'e kadar, GLP repo işlemleri için ZK tesis döneminin son gününde tam iş günlerinde saat 17:20'ye, yarım iş günlerinde saat 12:50'ye kadar talimatta bahsi geçen iletişim kanalları yoluyla bildirmemelerini[66],

Menkul Kıymet Değişikliği Talep Etme: Kıymet bildirimini tamamlayan kuruluşların bildirdiği kıymette değişiklik talep etme durumunu,

Yasaklı Kuruluş Durumu: Repo işlemine taraf kuruluşlara ait vadesi dolmamış repo işlemleri karşılığı teminat olarak bulundurması gereken kıymetlerin değerinin, gün başında Merkez Bankasınca belirlenen teminat gereğinin altına düşmesi durumunu,

[64] 29.05.2015 tarihi itibarıyla değişik
[65] 01.06.2018 tarihi itibarıyla değişik
[66] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

Temerrüt: Kuruluşların, bu talimat kapsamında tanımlanan işlemlerden doğan yükümlülüklerini EFT kapanış saatine kadar yerine getirmemelerini

ifade eder.

Temerrüt halinde, ilgili bankanın ödemekle yükümlü olduğu tutar, Merkez Bankası nezdindeki teminat hesapları dahil, türü ve niteliği ne olursa olsun hesaplarında bulunan para ve kıymetli evraktan aynen, ihtarsız, ihbarsız, itirazsız tek yanlı olarak tahsil ve ifa olunur.

Temerrüde düşen kuruluş, bu talimat kapsamındaki tüm işlemlerde ya da Merkez Bankasının kendi belirleyeceği işlemlerin bir kısmında temerrüde düşmüş sayılabilir ve vadesi gelmemiş işlemleri de dahil olmak üzere işlemlerine vadedeki temerrüt hükümleri uygulanabilir.

Temerrüt durumuna düşen ya da bu talimat hükümleri ile taahhütname ve sözleşme şartlarına aykırı davranan ve piyasada geçerli genel kabul görmüş işlem kural ve standartlarına uymayan kuruluşların TL işlemleri yapma yetkisi (GİL olanağı dahil), Merkez Bankasınca belirlenen bir süre dahilinde askıya alınabilir ya da süresiz olarak iptal edilebilir.

Merkez Bankası, bünyesindeki piyasaların herhangi birinde yükümlülüğünü yerine getiremeyen kuruluşun söz konusu piyasaların tümünde işlem yapma yetkisini geçici veya sürekli olarak kaldırabilir.

Merkez Bankası, Merkez Bankası Ödeme Sistemleri genel işleyişinde veya bankacılık sisteminde sistemik sorunların oluşması halinde veya önüne geçilmesi amacıyla bu talimatta yer alan gecikmeli işlem ve temerrüt hükümlerini askıya alabilir ya da tamamen uygulamayabilir.

3.5.1 Kesin Alım, Kesin Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa İşlemleri

Yükümlülüklerini zamanında yerine getirmeyen ve/veya temerrüt durumuna düşen kuruluşlara aşağıdaki hükümler uygulanır;

3.5.1.1 Gecikmeli İşlem

Kuruluşların, bu işlemlerden doğan yükümlülüklerini (valör veya vadede) zamanında yerine getirmeleri gerekmektedir.

3.5.1.2 Menkul Kıymet Bildirimleri ve Değişiklik Talepleri

Kuruluşlar, söz konusu işlemlere konu olacak kıymet bildirimlerini zamanında yerine getirmekle yükümlüdür.

Kıymet bildirimini tamamlayan kuruluşlar bildirdiği kıymette değişiklik talep edemez. Ancak kıymetin sehven bildirildiğinin aşikar olduğu durumlarda (bildirilen kıymetin ilgili bankanın serbest/teminat deposunda bulunmaması ve piyasadan temin edilmesine imkan olmadığı durumlarda) Merkez Bankası kıymet değiştirilmesine izin verebilir.

3.5.1.3 Yasaklı Kuruluş Durumu

Yasaklı kuruluş, teminat açığını, ihale/kotasyon son teklif saatine kadar tamamlamaması durumunda, o gün açılan açık piyasa işlemleri ihalelerine/kotasyonlarına katılamaz. Yasaklı duruma düşen bir kuruluş o gün ihalelere/kotasyonlara teklif göndermese dahi, teminat açığını tamamlama yükümlülüğünü saat 16:45'e kadar yerine getirmek zorundadır. GLP repo işlemlerinde söz konusu saat EFT kapanış saatidir[67].

Bu talimat kapsamında, temerrüt hali hariç olmak üzere, gecikmeli işlem, menkul kıymet bildirim yükümlülüğünü zamanında yerine getirmeme ve menkul kıymet değişikliği talebinde bulunma ile yasaklı kuruluş iken teminat açığını zamanında tamamlamama durumlarında kuruluşlara, öncelikle yazılı uyarıda bulunulur.

Aynı takvim yılı içinde, yapılan ilk yazılı uyarının ardından gerekli tedbirleri almayarak uyarı yazısı yazılmasını gerektiren yukarıda bahsi geçen durumlara düşen kuruluş, önceden bildirimde bulunmak suretiyle, Piyasalar Genel Müdürlüğü tarafından belirlenecek bir tarihte, bir günlüğüne, Merkez Bankası tarafından düzenlenecek en kısa vadeli repo ihalesine alınmaz.

Aynı takvim yılı içinde, yapılan ilk yazılı uyarının ardından bu durumun ikinci kez tekrar etmesi halinde, yine önceden bildirimde bulunmak ve tarihleri Piyasalar Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmek suretiyle, bu mahrumiyet ardışık iki repo ihalesine çıkarılır.

[67] 03.08.2016 tarihi itibarıyla değişik

Aynı takvim yılı içinde bu durumun üçüncü ve daha fazla kez tekrar etmesi halinde, yine önceden bildirimde bulunmak ve tarihleri Piyasalar Genel Müdürlüğü tarafından belirlenmek suretiyle, ilgili kuruluşun ardışık olarak ihaleden mahrum edilen gün sayısı her defasında birer gün artırılmak suretiyle uygulanır.

3.5.1.4 Temerrüt

3.5.1.4.1 Valör Günü

Repo, ters repo, kesin alım, kesin satım, likidite senedi ihraç/erken itfa işlemlerinde valör günü temerrüde düşen kuruluşun işlemi iptal edilir ve iptal edilen işlem tutarına, Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak oran üzerinden gecelik vadede cezai faiz uygulanır.

3.5.1.4.2 Vade Günü

Repo ve ters repo işlemlerinde vade günü temerrüde düşen kuruluşun söz konusu işlem tutarına, Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak oran üzerinden gecelik vadede cezai faiz uygulanır.

3.5.1.4.2.1 Repo İşlemleri

Vade günü nakit yükümlülüğünde temerrüde düşen kuruluşun Merkez Bankası nezdindeki tüm TL ve döviz hesaplarına (döviz, efektif ve altın[68] depo teminatları dahil) el konularak borcu tahsil edilir. Söz konusu tutarların borcu karşılamaması halinde;

Merkez Bankası, kalan borca cezai faiz uygulayarak bankadan ertesi iş günü saat 11:30'a kadar yükümlülüğünü yerine getirmesini ister ve söz konusu borç ve cezai faizi karşılığında, hesaplanan tutar kadar işlem karşılığı kıymetine ve teminatına bloke koyar. Merkez Bankası, gerekli görürse kuruluşun nezdindeki tüm hesaplarına da bloke koyabilir.

Ertesi iş günü saat 11:30'a kadar borcun faiziyle birlikte ödenmemesi halinde, Merkez Bankası, kuruluşun repo karşılığı kıymetlerine ve teminatındaki kıymetlere el koyar. El konulan kıymetler, Merkez Bankasınca uygun görülen fiyatlardan ikincil piyasada satılabilir veya Merkez Bankasının uygun görmesi halinde, kıymetin repo işlemine konu nakit yükümlülüğünü karşılayacak kadar tutarı BIST Kesin Alım Satım Pazarında oluşan ortalama

[68] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik

fiyattan ya da Resmi Gazete fiyatından Merkez Bankası portföyüne alınabilir. Kalan kıymetler karşı tarafa iade edilir.

Kıymetlerin portföye alınması veya nakde çevrilmesi sonucunda Merkez Bankası aleyhine bir fark oluşması durumunda ise, uğranılan zarar, Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak oran üzerinden cezai faiz uygulanarak ilgili kuruluştan tahsil edilir. Söz konusu tutar tahsil edilinceye kadar cezai faiz uygulaması borcun tahsil edilemeyen kısmı için devam eder.

3.5.1.4.2.2 Ters Repo İşlemleri

Vade günü menkul kıymet yükümlülüğünde temerrüde düşen kuruluşun söz konusu işlem karşılığında Merkez Bankası nezdinde tutulan TL tutarı Merkez Bankası İdare Merkezince uygun görülen bir zamanda ikincil piyasadan menkul kıymet almak için kullanılır. Merkez Bankası aleyhine bir fark oluşması durumunda uğranılan zarar, Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak oran üzerinden cezai faiz uygulanarak ilgili kuruluştan tahsil edilir. Cezai faiz, kıymetler aynı gün portföye alındığında gecelik vadede, diğer durumlarda ise kıymetin alınmasına kadar geçen süre kadar uygulanır.

3.5.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri

3.5.2.1 Temerrüt

Bankaların bu işlemlerde temerrüde düşmeleri halinde, bu talimat ve bankalarca imzalanmış bulunan Bankalararası Para Piyasası Taahhütnamesi çerçevesinde işlem yapılır.

Merkez Bankasından borç alan bir bankanın borcun vadesinde, borç veren bir bankanın ise borcun valöründe temerrüde düşmesi halinde, bankanın Merkez Bankası nezdindeki tüm TL ve döviz hesaplarına (döviz, efektif ve altın[69] depo teminatları dahil) el konularak borcu tahsil edilir. Söz konusu tutarların borcu karşılamaması halinde;

Merkez Bankası, kalan borca cezai faiz uygulayarak bankadan ertesi iş günü saat 11:30'a kadar yükümlülüğünü yerine getirmesini ister ve söz konusu borç ve cezai faizi karşılığında, bu talimatın teminatlar bölümünde açıklanan 3. tranştan hesaplanan tutar kadar teminatına bloke koyar. Merkez Bankası, gerek görürse bloke konulacak teminat tutarını 3. tranşa göre

[69] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik

belirlenen tutarın üzerine çıkarabilir. Merkez Bankası, gerekli görürse kuruluşun nezdindeki tüm hesaplarına da bloke koyabilir.

Ertesi iş günü saat 11:30'a kadar borcun faiziyle birlikte ödenmemesi halinde, Merkez Bankası, kuruluşun teminatındaki kıymetlere el koyar. El konulan kıymetler, Merkez Bankasınca uygun görülen fiyatlardan ikincil piyasada satılabilir veya Merkez Bankasının uygun görmesi halinde, BIST Kesin Alım Satım Pazarında oluşan ortalama fiyattan ya da Resmi Gazete fiyatından yükümlülüğünü karşılayacak kadar tutarı Merkez Bankası portföyüne alınabilir. Kalan kıymetler karşı tarafa iade edilir.

Kıymetlerin portföye alınması veya nakde çevrilmesi sonucunda Merkez Bankası aleyhine bir fark oluşması durumunda ise, uğranılan zarar, Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranının 1,5 katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak oran üzerinden cezai faiz uygulanarak ilgili kuruluştan tahsil edilir. Söz konusu tutar tahsil edilinceye kadar cezai faiz uygulaması borcun tahsil edilemeyen kısmı için devam eder.

3.5.3 Diğer Durumlar

3.5.3.1 Temerrüt Durumunda Diğer Teminatların Nakde Çevrilmesi

TLPM'de gerçekleştirilen açık piyasa işlemleri ve nihai kredi verme mercii işlemleri için teminatların nakde çevrilmesi sürecinde DİBS ve HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları ile likidite senetleri ve VDMK/VTMK/İTMK'lar[70] dışında diğer teminatlar söz konusu olduğunda; Eurobond'lar, yabancı devlet ve hazinelerince ihraç edilen bono ve tahviller, HMVKŞ tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikaları ve IILM kıymetleri üçüncü taraflara, teminatların bedeli Merkez Bankasınca belirlenmek koşuluyla satılabilir. Satışın mevcut piyasa koşullarında uygun olmadığına karar verilmesi halinde bu kıymetleri Merkez Bankası satın alabilir. Bankanın işleme konu yükümlülüğünü karşılayacak kadar kıymeti Rezerv Yönetimi Müdürlüğü portföyüne alınır veya uygun görülen bir zamanda ikincil piyasada satılır. Kalan kıymetler bankaya iade edilir.

TLPM'de teminat olarak bulundurulan efektif, döviz ve altın[71] depolarının bankanın işleme konu yükümlülüğünü karşılayacak kadar olan tutarı Rezerv Yönetimi Müdürlüğü portföyüne alınır. Kalan tutarlar bankaya iade edilir.

[70] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[71] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik

Teminatların tamamının aynı gün nakde çevrilememesi halinde, cezai faiz uygulaması, yeteri kadar teminatın nakde çevrilerek borcun ödenmesine kadar, borcun tahsil edilemeyen kısmı için devam eder. Teminattaki kıymetlerin hangi sıralama ve fiyattan nakde çevrileceği Merkez Bankasınca belirlenir.

3.5.3.2 Döviz Depo Hakkındaki Hükümler

Açık piyasa işlemleri ve nihai kredi mercii işlemleri çerçevesinde teminat ya da ek teminat olarak getirilmek istenen döviz depo işlemlerinden doğan döviz yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda, ihtara gerek kalmadan, ilgili kuruluştan Merkez Bankasının maruz kaldığı maliyetler ve faiz ödemelerine ilave olarak, döviz depo tutarı üzerinden ilgili döviz cinsi aylık LIBOR oranına 300 baz puan ilave edilerek bulunan yıllık faiz oranı üzerinden gecelik vadede cezai faiz uygulanır. Aylık LIBOR faiz oranının negatif olması durumunda bu oran sıfır olarak kabul edilir.

BÖLÜM 4: TEMİNATLAR

4 TEMİNATLAR

Bu talimat çerçevesindeki teminatlar, açık piyasa işlemleri ve nihai kredi mercii işlemleri için kuruluşlarca verilen teminat çeşitleri olup, işlem yapılıp yapılmadığından bağımsız olarak ilgili teminat depolarında bulundurulabilir.[72]

4.1 ÇEŞİTLER

Açık piyasa işlemleri ve nihai kredi mercii işlemlerinde teminat olarak kabul edilen kıymetler aşağıdaki gibidir:

1. Döviz depoları,

2. Merkez Bankası Ankara ve/veya İstanbul Şubeleri nezdinde kendi adlarına açtırdıkları efektif depoları,

3. Vade yapıları ve özellikleri Merkez Bankası İdare Merkezince değerlendirilerek kabul edilen yabancı devlet ve hazinelerince ABD Doları (USD), Euro (EUR) veya Japon Yeni (JPY)[73] cinsinden ihraç edilmiş bono ve tahviller,

4. Merkez Bankası likidite senetleri,

5. DİBS ve HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları (TL, kurumsal yatırımcılara yapılan döviz, dövize endeksli ve altın ihraçları),[74]

6. HMB tarafından ihraç edilmiş Eurobond'lar ve HMVKŞ tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikaları ile vade yapıları ve özellikleri Merkez Bankası İdare Merkezince değerlendirilerek kabul edilen ABD Doları (USD) veya Euro (EUR) cinsinden ihraç edilmiş IILM kıymetleri.

---

[72] 13.05.2016 tarihi itibarıyla değişik
[73] 14.08.2018 tarihi itibarıyla değişik
[74] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik

7. Altın depoları[75]

8. Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler / Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler[76] / İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler[77]

4.1.1 Döviz Depoları[78]

1. Bankalar kendilerine tahsis edilen teminat döviz deposu limitleri dahilinde teminata döviz deposu getirebilirler.

2. ABD doları ve Euro cinsinden döviz depoları teminata getirilebilir. Bankalar limitleri dahilinde bir para birimi cinsinden kullanmadıkları limitleri diğer para birimi cinsi teminatlarında kullanabilirler.[79] Gerek görülmesi halinde Merkez Bankasının belirleyeceği diğer para birimleri de teminat olarak kabul edilebilir.

3. Teminat Döviz Depoları için en az tesis tutarı ABD doları[80] ve Euro için 5 milyondur. Bu tutarı aşan miktarlar için 1 milyon ve katları esas alınır.

4. Bankalar, döviz deponun başlangıç tarihinde[81] veya bir[82] iş günü öncesi TLPM'ye telefon ile başvururlar ve üzerinde anlaşma sağlanan detayları (döviz cinsi, tutar, valör, vade ve yurt dışı muhabir banka) yazı ile de bildirirler.

5. Teminat Döviz Depolarının vadesi 2 gün,[83] 1 hafta,[84] 2 hafta veya 1 aydır[85].

6. Vade sonunda elde edilecek yabancı para faiz gelirleri, vade tarihinde geçerli olan, Bankamızca ilan edilen gösterge niteliğindeki döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek vade sonunda ilgili bankalara ödenir.

7. Bankalardan Teminat Döviz Depoları için herhangi bir masraf alınmaz.

8. Teminat Döviz Depolarına uygulanacak faiz oranları kamuoyuna duyurulur.

9. Tesis edilen döviz depoları vade sonunda kapatılabilir ya da vadeleri uzatılabilir. Döviz depolarının kapatma ve uzatma isteminde vadesinden iki[86] iş günü önce TLPM'ye telefon ve yazı ile başvurulması gerekmektedir. Banka tarafından iki iş günü önce saat 15:30'a kadar

[75] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik
[76] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[77] 01.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[78] 28.09.2015 tarihi itibarıyla değişik
[79] 27.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[80] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[81] 27.12.2021 tarihi itibarıyla değişik
[82] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[83] 25.02.2020 tarihi itibarıyla değişik
[84] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[85] 16.05.2016 tarihi itibarıyla değişik
[86] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik

başvuru yapılmaması durumunda söz konusu depolar otomatik olarak uzatılacaktır. Kapatılan depolar vadesinden bir[87] iş günü önce teminat olma özelliğini yitirirler[88]. Vadesi gelen teminat döviz depolarının faiz hariç olmak üzere geri ödemeleri, ilgili bankaların talepleri doğrultusunda muhabir hesaplarına veya bankaların nezdimizde bulunan İhbarlı Döviz Mevduat Hesaplarına yapılır.[89]

(Madde 10 kaldırılmıştır.)[90]

11. Döviz üzerinden tesis edilen teminatların TL değerinin hesaplamasında Merkez Bankası tarafından ilan edilen gösterge niteliğindeki döviz alış kurları esas alınır.

4.1.2 Efektif Depoları

1. Bankalar, ABD Doları (USD) ve Euro (EUR) cinsi efektiflerini teminat olarak Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubelerinde kendi adlarına açtıracakları Piyasa İşlemleri[91] Efektif Teminat Deposuna yatırabilirler. Merkez Bankası gerekli görürse belirleyeceği diğer para birimlerinden efektifleri de teminat olarak kabul edebilir. Söz konusu depo hesaplarına Merkez Bankasınca faiz tahakkuk ettirilmez.

2. Bankalar, Piyasa İşlemleri[92] Efektif Teminat Deposuna efektif getirme isteklerini ilgili Şubeye telefon ve yazı ile bildirirler. Teminat olarak getirilen efektifler cinslerine göre ayrılmış kupürlerden oluşur, bu kupürler temiz, yıpranmamış, deste halinde, sayılmış ve bandrollü olarak, kupür dökümünü içeren bir liste ekinde Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubelerine teslim edilir.

3. Bankalar, sayım, inceleme ve kabulleri tamamlanan efektiflerini doğrudan Piyasa İşlemleri[93] Efektif Teminat Deposuna aktarabilecekleri gibi mevcutta Serbest Efektif Deposunda bulunan tutardan da söz konusu Teminat Depolarına aktarım yapabilirler.

4. Bankalar, Piyasa İşlemleri[94] Efektif Teminat Deposundan efektif çekme isteklerini ilgili Şubeye telefon ve yazı ile bildirirler. Şube, Piyasalar Genel Müdürlüğünden aldığı onay

[87] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[88] 18.01.2016 tarihi itibarıyla değişik
[89] 21.11.2016 tarihi itibarıyla değişik
[90] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[91] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[92] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[93] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[94] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik

doğrultusunda bankanın istediği tutarda efektifi bankaya doğrudan verir veya bankanın Serbest Efektif Deposuna aktarır. Efektifler ancak yatırıldığı şubeden çekilebilir.

5. Efektif olarak alınan teminatların TL'ye çevrilmesinde Merkez Bankası tarafından ilan edilen gösterge niteliğindeki efektif alış kurları esas alınır.

4.1.3 Yabancı Bono-Tahvil, Eurobond, HMVKŞ Tarafından Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikaları ve IILM Kıymetleri

1. Kuruluşlar, vade yapıları ve özellikleri Merkez Bankasınca değerlendirilerek kabul edilen yabancı devlet ve hazinelerince ihraç edilmiş olan ABD Doları (USD), Euro (EUR) veya Japon Yeni (JPY)[95] cinsinden bono ve tahvilleri ile IILM kıymetlerini, HMB tarafından ihraç edilmiş olan Eurobond'ları ve HMVKŞ tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarını Merkez Bankası ile arasında "Senet Saklama Anlaşması" bulunan Merkez Bankası yurt dışı muhabirleri nezdindeki senet saklama hesaplarına teminat olarak yatırabilirler.

2. Teminata uluslararası menkul kıymet getirecek kuruluşların kendilerine ait bir senet saklama hesabı bulundurmaları veya kendileri için açılan Takasbank'ın uluslararası saklama kuruluşlarındaki hesabını kullanmaları ve bu hesap numaralarını Merkez Bankası TLPM'ye yazılı olarak bildirmeleri, teminat işlemlerinin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla aynı senet saklama hesabını kullanmaları gerekir[96].

3. Uluslararası menkul kıymetlerin teminata kabul edilebilmesi için; kuruluşlar, kıymetin tanımını (ISIN kodu), nominal değerini, döviz cinsini, Merkez Bankası hesabına aktaracakları valör tarihini, kupon faizi/kira oranı ve faiz/kira dönemi bilgilerini, kıymetin teslim edileceği hesap numarasını TLPM'ye telefon ve yazı ile valör tarihinden en az bir iş günü önce bildirirler[97]. Söz konusu kıymetlere ilişkin teminat çıkış ve kupon/kira ödemesi işlemleri için de en az iki iş günü önce TLPM'ye başvurulması gerekir[98]. Banka tarafından iki iş günü önce başvuru yapılmaması durumunda, bu kıymetlerin kupon/kira ödemeleri, otomatik olarak ilgili bankanın nezdimizde bulunan İhbarlı Döviz Mevduat Hesaplarına yapılır[99].

[95] 14.08.2018 tarihi itibarıyla değişik
[96] 03.10.2016 tarihi itibarıyla değişik
[97] 18.01.2017 tarihi itibarıyla değişik
[98] 18.01.2017 tarihi itibarıyla değişik
[99] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik

4. Bu kıymetlerin günlük değerleri, kıymetlerin tahakkuk etmiş kupon faizini veya kira getirisini de içeren piyasa değerleri takip edilerek Merkez Bankasınca belirlenir ve talep edildiğinde bu konuda ilgili bankalara bilgi verilir[100].

5. Eurobond'lar, HMVKŞ tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikaları, yabancı devlet ve hazine bono ve tahvilleri ile IILM kıymetleri vadelerine beş iş günü kaldığında teminat olma özelliklerini yitirirler.

6. Bu hususlara uyulmaması halinde Merkez Bankasınca katlanılan masraflar ilgili kuruluşlara yansıtılır.

7. Söz konusu kıymetlerin kupon faizleri/kira gelirleri teminat sahibi kuruluşlara aktarılır.

8. Söz konusu teminatların TL'ye çevrilmesinde Merkez Bankası tarafından ilan edilen gösterge niteliğindeki döviz alış kurları esas alınır.

4.1.4 DİBS, HMVKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları ve Likidite Senetleri

1. Bankalar, Merkez Bankasınca ihraç edilen likidite senetlerini, HMB ve HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen TL, kurumsal yatırımcılara yapılan döviz, dövize endeksli ve altın cinsi DİBS'ler ile kira sertifikalarını teminat olarak getirebilirler.[101]

2. EFT-EMKT Sistemi üyesi olan bankalar, DİBS ve HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları ile likidite senetlerini teminat olarak getirebilmek için öncelikle EMKT Sisteminde Piyasa İşlemleri[102] Teminat Deposu (903[103]) açtırırlar ve getirmek istedikleri kıymetleri bu depoya aktarırlar. EFT-EMKT Sistemi üyesi olmayan bankalar ise teminat olarak getirmek istedikleri DİBS ve HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları ile likidite senetlerini, Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubelerinde açtırdıkları söz konusu Teminat Depolarına yatırırlar.

3. EMKT Sisteminde yer alan kıymetlerin (DİBS ve HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları ile likidite senetleri) teminat sistemine her türlü giriş ve çıkışları için bankalar taleplerini *D07 - Depolar Arası Aktarım İşlemi* mesajı ile Merkez Bankasına iletirler. Kıymetlerin teminat depolarına giriş ve çıkışları, Piyasalar Genel Müdürlüğü yetkilileri

[100] 09.03.2016 tarihi itibarıyla değişik
[101] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[102] 12.01.2018 tarihi itibarıyla değişik
[103] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik

tarafından *D09 - Depolar Arası Aktarım Yetkisi Yanıtı* onayı ile gerçekleştirilir. EMKT Sistemindeki DİBS Serbest Depolarından teminat depolarına aktarım mümkündür.

4. EFT-EMKT Sistemi üyesi olmayan bankalar ise, DİBS ve HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları ile likidite senetlerinin Merkez Bankası Şubeleri nezdinde bulunan Teminat Depolarına her türlü giriş ve çıkışları için, Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü ve ilgili Şubeye telefon ve yazı ile başvururlar.

5. Söz konusu kıymetler vadelerine bir iş günü kaldığında teminat olma özelliğini yitirirler.

(Madde 6 kaldırılmıştır.)[104]

7. Teminat Depolarından saklama ücreti alınmaz.

8. EFT-EMKT Sistemine üye olan bankaların teminat olarak getirdikleri kuponlu devlet tahvillerinin kupon ödemesi ile kira sertifikalarının kira geliri EFT ile doğrudan bankaya yapılır. EFT-EMKT Sistemine üye olmayan bankaların Merkez Bankasının Ankara ve/veya İstanbul Şubelerine teminat olarak getirdikleri kuponlu devlet tahvillerinin kupon ödemeleri ile kira sertifikalarının kira gelirlerine ilişkin mali servis işlemlerinden ilgili bankalar sorumludur.

9. HMB ve HMVKŞ tarafından TL cinsinden ihraç edilen DİBS'ler ve kira sertifikaları için geçerli olan kurallar, yurt içinde kurumsal yatırımcılara ihraç edilen döviz, dövize endeksli ve altın cinsi DİBS'ler ile kira sertifikaları için de uygulanır.[105]

10. Teminat olarak getirilen DİBS, HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikası ve likidite senetlerinin teminat değeri hesaplanırken Merkez Bankasınca ilan edilen Resmi Gazete fiyatları esas alınır.

4.1.5 Altın Depoları[106]

1. Bankalar teminat olarak kullanılmak üzere fiziki altın mevcutlarını Borsa İstanbul A.Ş. (BİST) nezdindeki Merkez Bankasının teminatlar için açılmış olan fiziki altın saklama hesabına yatırırlar.

2. Teminata konu altınların, külçe halinde en az 995/1000 saflıkta, Londra Altın Piyasasınca (London Bullion Market Association-LBMA) ve aynı zamanda BİST nezdindeki Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasasınca tanınan rafinerilerin amblemini ya da

[104] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik
[105] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[106] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik

damgasını ve seri numarasını taşıyan, bu piyasalarda standart altın olarak işlem gören "Büyük Külçe (London Good Delivery Bar)" olarak ifade edilen ve yaklaşık 10,9-13,4 kg. (350-430 ons) ağırlığındaki altınlar ile 1 kg. ağırlığındaki standart altınlardan oluşması gerekmektedir.

3. Altın teminat depoları için en az tesis tutarı brüt 100 kg'dır.

4. Altın teminat depolarının vadesi 2 gün, 1 hafta,[107] 2 hafta, 1 ay, 2 ay veya 3 aydır.

5. Altın teminat depo hesaplarına faiz tahakkuk ettirilmez.

6. Merkez Bankasınca altın teminat depoları için banka bazında limitler uygulanabilir, limit uygulanması durumunda bankalara limitler yazılı olarak bildirilir.

7. Bankaların altın teminat depolarında bulunan altınlar için muhafaza ücreti alınır. Muhafaza ücretleri, teminat olarak bulundurulan altın miktarının Merkez Bankasının BİST nezdindeki hesabında bulundurulduğu günden başlayarak BİST tarafından ilan edilen metal fiyatları ile hesaplanan günlük değeri üzerinden belirlenen oranda tahsil edilir.

8. Altın teminat depo hesapları safi gram üzerinden tutulur.

9. Teminat olarak kullanılmak üzere Merkez Bankasının hesabına fiziki olarak teslim edilecek altınlar BİST tarafından ağırlık ve ayarlarının standartlara uygunluğu açısından kontrol ve analizlere tabi tutulur. BİST bünyesindeki depolarda saklanan ve daha önce kontrol ve analizi yapılmamış olan altınlar için BİST'in talep edeceği kontrol ve analiz ücreti KDV tutarı ile birlikte bankalar tarafından karşılanır.

10. Bankalar, altınların kontrol ve analiz işlemleri için gerekli zamanı dikkate alarak, altın teminat deposu tesis etmek üzere getirmek istedikleri altınlara ilişkin BİST ile önceden irtibata geçerek deponun tesis edilebileceği güne ve işlem valörüne ilişkin mutabakat sağlarlar. Teminata konu altınların bildirime uygun ve tam olarak teslim edilmesinden, teslim edilen altınların bu talimatta belirtilen hususlara uygun olmasından, aleni veya gizli kusurlarından, bu kusurlar hangi tarihte belirlenmiş olursa olsun, bankalar sorumludur. Teslim edilen altınların kontrol ve analizler sonucunda bu talimatta belirlenen standartlara uygun olmadığının tespit edilmesi halinde, söz konusu altınlar bankalar tarafından değiştirilir.

11. Altın deposu tesis etmek isteyen bankalar, deponun başlangıç tarihinden iki iş günü önce TLPM'ye telefon ile başvururlar, üzerinde anlaşma sağlanan detayları yazı ile de bildirirler. Banka tarafından Merkez Bankasından yeni depo açılışı için işlem numarası ve işlem

[107] 21.01.2020 tarihi itibarıyla değişik

tarihi talep edilir, banka işlem numarası ve tarihini EVAS bildirimlerinde kullanılmak üzere BİST'e iletmekten sorumludur.

12. Yatırma işlemleri için tesis gününden bir iş günü önce, EVAS aracılığıyla "Altın Teminat Deposu Bildirim Cetveli"ni kullanarak bankalar saat 15:30'a, BİST saat 16:30'a kadar Merkez Bankasına bildirimde bulunur.

13. Tesis edilen altın depoları vade sonunda kapatılabilir ya da uzatılabilir. Kısmi uzatma mümkün değildir. Altın depolarının kapatma ve uzatma isteminde vadesinden iki iş günü önce TLPM'ye telefon ile başvurulması gerekir. EVAS aracılığıyla ayrıca Merkez Bankasına bildirimde bulunulmaz. Vade gününden bir iş günü önce Merkez Bankası tarafından banka ve BİST'e vadenin sonlandığına ve hesabın kapatıldığına ilişkin bilgi ile birlikte, çekilecek altınlara ilişkin detaylar EVAS aracılığıyla gönderilir. Banka tarafından iki iş günü önce saat 15:30'a kadar başvuru yapılmaması durumunda, söz konusu depolar otomatik olarak uzatılır. Kapatılan depolar vadelerinden bir iş günü önce teminat olma özelliğini yitirir.

14. Kapatılan altın teminat depolarında bulunan altınların tamamının veya bir kısmının yeni bir depo tesis edilmesinde kullanılması durumunda, Merkez Bankası ile yeniden işlem tesis edilmesi ve EVAS bildirimlerinin yenilenmesi gerekir. Ancak, BİST bünyesinde teminat deposunda saklanan ve çekilmeyen altınların yeniden kontrol ve analize tabi tutulması gerekmez.

15. Bankalar külçe bazında altın yatırma ve çekme işlemlerini BİST nezdindeki hesapları aracılığıyla gerçekleştirirler.

16. Altın teminat depolarının değerlemesi günlük olarak yapılır. Günlük değerlemede, değerleme tarihinden bir önceki iş günü sabah seansında belirlenen, açıklanmamış ise en son gerçekleşen sabah seansında belirlenen London Bullion Market Association (LBMA) altın ons a.m. fiksingi kullanılır. 1000/1000 saflıkta 1 gram altın fiyatı ons başına fiyatın 31,1034768'e bölünmesi ile elde edilir, bölme işleminde virgülden sonra 10 haneye kadar yuvarlama yapılır. Altın Depolarının ABD doları karşılığının TL'ye çevrilmesinde Merkez Bankası tarafından bir iş günü önce ilan edilen gösterge niteliğindeki döviz alış kurları esas alınır. BIST hesabına yatırılan altınların safi gram karşılığı alınarak günlük değerleme yapılır.

17. Bankaların BIST nezdindeki hesap numaralarını Piyasalar Genel Müdürlüğüne yazılı olarak bildirmeleri, teminat işlemlerinin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla aynı hesabı kullanmaları gerekir.

4.1.6 Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler / Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler[108] / İpotek Teminatlı Menkul Kıymetler[109]

1. Bankalar, aşağıda özellikleri bulunan ve Merkez Bankasınca değerlendirilerek kabul edilen Türkiye'de faaliyet gösteren bankalarca[110] ihraç edilen Varlığa Dayalı Menkul Kıymetleri (VDMK), Varlık Teminatlı Menkul Kıymetler (VTMK)[111] ve İpotek Teminatlı Menkul Kıymetleri (İTMK) teminat olarak getirebilirler.

2. En az bir kredi derecelendirme kuruluşunca uzun vadeli ulusal kredi notu en az BBB- veya eşiti olarak belirlenen ve Türkiye'de faaliyet gösteren bankalarca ihraç edilen VDMK, VTMK ve İTMK'lar teminata kabul edilebilir.

3. İhraç hacmi 250 milyon TL'nin altında olan VDMK/VTMK/İTMK'lar teminata kabul edilmez.

4. Teminata VDMK/VTMK/İTMK getirecek kuruluşların Borsa İstanbul A.Ş. (BİST) Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) nezdinde kendilerine ait bir menkul kıymet hesabı bulundurmaları ve bu hesap numaralarını Merkez Bankası TLPM'ye yazılı olarak bildirmeleri, teminat işlemlerinin sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla aynı menkul kıymet hesabını kullanmaları gerekir.

5. Bankalar teminat olarak kullanılmak üzere VDMK/VTMK/İTMK'ları MKK nezdindeki Merkez Bankasının teminatlar için açılmış olan menkul kıymet hesabına yatırırlar.

6. VDMK/VTMK/İTMK'ların teminata kabul edilebilmesi için; kuruluşlar, kıymetin tanımını (ISIN kodu), nominal değerini, kredi derecelendirme kuruluşundan alınan kredi derecesini gösteren belgeyi, Merkez Bankası hesabına aktaracakları valör tarihini, kupon faizi/kira oranı ve faiz/kira dönemi bilgilerini, kıymetin teslim edileceği hesap numarasını TLPM'ye telefon ve yazı ile valör tarihinden bir iş günü önce bildirirler. Söz konusu kıymetlere ilişkin teminat çıkış ve kupon/kira ödemesi işlemleri için de en az iki iş günü önce TLPM'ye başvurulması gerekir. Söz konusu kıymetlerin kupon faizleri/kira gelirleri teminat sahibi kuruluşlara aktarılır.

[108] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[109] 01.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[110] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[111] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik

7. Bu kıymetlerin günlük değerleri, Merkez Bankasınca belirlenir ve talep edildiğinde bu konuda ilgili bankalara bilgi verilir.

8. VDMK/VTMK/İTMK'lar vadelerine bir iş günü kaldığında teminat olma özelliklerini yitirirler.

9. Bankaların getirebilecekleri VDMK/VTMK/İTMK teminatların toplamı toplam teminat değerlerinin yüzde 20[112] sini aşamaz.

10. VDMK/VTMK//İTMK'ların teminata kabulünde bankanın ihraç için oluşturulan dayanak varlık havuzundaki kaynak kuruluş payına ilişkin oran ve bankanın kaynak kuruluş olarak yer aldığı bu kıymetlerin teminat değerlerinde ayrıca yapılacak iskonto oranı ihraç bazında Merkez Bankasınca yapılacak değerlendirme ile belirlenir.[113]

11. VDMK/VTMK/İTMK teminatlar için MKK tarafından Bankamıza uygulanacak muhafaza ücretleri bankalara yansıtılır.

4.2 İŞLEMLERE AİT TEMİNAT ESASLARI

Bankaların Açık Piyasa İşlemleri için imzaladıkları DİBS Serbest Depo Taahhütnamesi ve çalışma esasları Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirdikleri işlemler için de geçerlidir.

Bankaların Döviz Piyasaları için imzaladıkları Serbest Efektif Deposu Taahhütnamesi ve çalışma esasları Açık Piyasa İşlemleri ve Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirdikleri işlemler için de geçerlidir.

4.2.1 Kesin Alım-Satım, Repo, Ters Repo, Likidite Senetleri İhraç/Erken İtfa

1. Açık piyasa işlemleri yapmaya yetkili kuruluşlar, Merkez Bankası ile repo işlemi yapabilmek için açık piyasa işlemleri teminatı bulundurmakla yükümlüdürler. Merkez Bankası ters repo işlemleri için de önceden ilan etmek kaydıyla teminat isteyebilir. Söz konusu teminatlar, Piyasa İşlemleri Teminat Hesabı adı altında Piyasalar Genel Müdürlüğünce takip edilir.

[112] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[113] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik

2. Merkez Bankası ile yapılan repo işlemlerine konu kıymetler ile kuruluşların Piyasa İşlemleri Teminatındaki kıymetlerin Resmi Gazete fiyatları üzerinden hesaplanan (Resmi Gazete'de fiyatı ilan edilmeyenlerin Merkez Bankasınca belirlenen) piyasa değerlerinin Ek 3'te "Teminat İskonto Oranları" tablosundaki oranlarla iskonto edilmiş değerleri toplamı, herhangi bir gündeki mevcut toplam repo işlemlerinin faizli/getirili tutarından az olamaz. Bu koşul, "n" adet repo işleminin gerçekleştirildiği ve Piyasa İşlemleri Teminat Hesabına "k" adet farklı kıymet aktarıldığı varsayımıyla aşağıdaki gibi formüle edilebilir:

$$\Sigma\,(rkk_i*(1-r_i))+\Sigma\,(t_j*(1-r_j)) \;\geq\; \Sigma\, rt_i$$

i = 0, …, n (repo işlemleri)

j = 0, …, k (teminattaki kıymetler)

rt = Repo işlemi tutarı (faiz/getiri tutarı dahil)

rkk = Repo işlemine konu kıymetin x günündeki Resmi Gazete değeri,

t = Piyasa İşlemleri Teminat Hesabındaki kıymetlerin x günündeki değeri

r = Teminat değerlendirmesinde her bir kıymet çeşidi için ayrı ayrı belirlenen iskonto oranı

Diğer bir ifadeyle, Piyasa İşlemleri Teminat Hesabındaki kıymetlerin değeri herhangi bir günde aşağıdaki koşulu sağlayacaktır:

$$\Sigma\,(t_j*(1-r_j)) \;\geq\; \Sigma\, rt_i \;-\; \Sigma\,(rkk_i*(1-r_i))$$

Dolayısıyla, repo işlemi yapan kuruluşlar, repo işlemleri ve faizleri/getirileri toplamı ile repo işlemlerine konu kıymetlerin iskonto edilmiş değeri arasındaki fark kadar iskonto edilmiş değerli kıymeti, Piyasa İşlemleri Teminat Hesabında bulundurmakla yükümlüdürler.

Kuruluşlar, açık piyasa işlemleri teminat tutarlarını takip etmekle ve herhangi bir uyarıya gerek kalmadan teminat yükümlülüklerini zamanında yerine getirmekle yükümlüdürler. Kuruluşların repo işlemlerine konu kıymetler ile Piyasa İşlemleri Teminat Hesabındaki kıymetlerinin iskonto edilmiş değerlerinin, yapılan/yapılacak repo işlemlerinin faizli/getirili tutarının altına düşmesi halinde, söz konusu kuruluşlarla yeni repo işlemi yapılmaz, ilgili kuruluş açık piyasa işlemleri yükümlülüğünü yerine getirmemiş sayılır. Açık piyasa işlemleri yükümlülüğünü yerine getirmeyen kuruluşlara bu talimatta yer alan temerrüt hükümleri uygulanır.

4.2.2 TL Depo Alım-Satım, TL Depo Alım İhalesi, GLP, GİL İşlemleri

1. Bu işlemleri yapacak bankalar, yukarıda belirtilen teminat çeşitlerinden istediklerini bu talimatta belirtilen koşullar doğrultusunda Merkez Bankasına teminat olarak verirler.

2. Teminat olarak verilen kıymetler karşılığında bankaların, kendilerine tanınan limitler çerçevesinde borçlanabilecekleri ve borç verebilecekleri tutarlar, içinde bulundukları grup ve tranşlar ile teminat çeşitlerine göre Merkez Bankasınca belirlenen iskonto[114] oranları dikkate alınarak hesaplanır[115].

3. Borç alan ve/veya teminatını kullanarak borç veren bankanın teminatlarına blokaj konur[116].

4. Bankalar borçlanmalarına karşılık, borçlandıkları tutarın en az [117]%50[118]'si[119] oranında[120] Türk Lirası cinsi kuponsuz, sabit kuponlu, değişken faizli ve TLREF'e endeksli[121] DİBS ve/veya HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikası cinsinden teminat bulundurmak zorundadırlar[122] [123].

5. Bankaların borçlanmalarına karşılık bulundurdukları teminatların değerlerinde fiyat hareketleri, kupon ve kira ödemeleri gibi nedenlerden dolayı değişiklikler olması durumunda, teminatları borçlanmalarını tam olarak karşılamayan bankalardan, ilave teminat veya TL getirmesi istenir. Bu yükümlülüğü EFT kapanış saatine kadar yerine getiremeyen bankalar temerrüde düşmüş kabul edilir ve söz konusu bankalara temerrüde düşme halinde uygulanan kurallar dahilinde işlem yapılır.

---

[114] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[115] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik
[116] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik
[117] 22.07.2022 tarihi itibarıyla değişik
[118] 24.06.2022 tarihi itibarıyla değişik
[119] 27.12.2021 tarihi itibarıyla değişik
[120] 18.09.2018 tarihi itibarıyla değişik
[121] 27.05.2022 tarihi itibarıyla değişik
[122] 13.01.2016 tarihi itibarıyla değişik
[123] 14.10.2022 tarihi itibarıyla değişik

BÖLÜM 5: FORMÜLLER VE ÖRNEKLER

5 FORMÜLLER VE ÖRNEKLER

5.1 KESİN ALIM, KESİN SATIM, REPO, TERS REPO, LİKİDİTE SENETLERİ İHRAÇ/ERKEN İTFA İŞLEMLERİ

5.1.1 Kesin Alım-Satım, Likidite Senedi İhraç/Erken İtfa İşlemleri

1. İşlemler fiyat teklif edilmek suretiyle gerçekleştirilir.
2. Fiyatlar 100 TL üzerinden verilir.
3. Kullanılan formüller aşağıdaki gibidir:

5.1.1.1 İskontolu Kıymetler

Yıllık Basit Faiz/Getiri Oranı = ((Nominal/Teklif Edilen Fiyat) – 1) * 365/VKGS * 100

Yıllık Bileşik Faiz/Getiri Oranı = ((Nominal/Teklif Edilen Fiyat)^(365/VKGS) –1) * 100

Nominal = Kıymetin vadesinde ödenecek tutar (100)

VKGS = Kıymetin vadesine kalan gün sayısı

Örnek:

İşlem Tarihi	06.02.2015
İşlem Valörü	06.02.2015
Kıymetin Vadesi	16.12.2015
Kıymetin Vadeye Kalan Gün Sayısı	313
Teklif Fiyatı	93.655
Dönemsel Basit Faiz	3.94
Yıllık Basit Faiz	7.90
Yıllık Bileşik Faiz	7.94

5.1.1.2 Kuponlu/Kira Getirili Kıymetler

Son kupon/kira döneminde değil ise; faizler/getiriler aşağıdaki formülle,

$$Fiyat = \frac{A + kb}{(1 + f/100)^{n-1} * (1 + f/100)^{kgs/kdgs}} + \sum_{i=2}^{n} \frac{kb}{(1 + f/100)^{n-i} * (1 + f/100)^{kgs/kdgs}}$$

buradan elde edilecek olan "f" (dönemsel faiz/getiri) ile

yıllık basit faiz/getiri = f * (yıllık kupon sayısı)

bileşik faiz/getiri = (((1+f/100) ^ (yıllık kupon sayısı)) – 1) * 100

olarak bulunur.

A: Anapara

kb: Kupon/kira bedeli

f : Dönemsel faizi/getiri

n: Vadeye kadar kalan kupon/kira getiri sayısı

kgs: İşlem valöründen ilk kupon/kira getirisi vadesine kalan gün sayısı

kdgs: Kupon/kira getiri dönemi gün sayısı

Örnek:

İşlem Tarihi	06.02.15
İşlem Valörü	06.02.15
Kıymetin Vadesi	24.07.24
Anapara	100
Kupon / Kira Getirisi Bedeli	4.50
Vadeye Kadar Kalan Kupon Getirisi Sayısı	19
İşlem Valöründen İlk Kupon /Kira Getirisi Vadesine Kalan Gün	180
Kupon / Kira Getirisi Dönemi Gün Sayısı	182
Teklif Fiyatı	111.538
Dönemsel Faiz/Getiri	3.65
Yıllık Basit Faiz/Getiri	7.30
Yıllık Bileşik Faiz/Getiri	7.43

Son kupon/kira getirisi döneminde ise; faizler/kira getirileri iskontolu kıymetlerde kullanılan formüllerde nominal= A+kb alınarak hesaplanır.

5.1.2 Ters Repo İşlemleri

1. Kıymetler Resmi Gazete fiyatları ile değerlendirilir.

2. İşlem faiz/getiri oranlarını tam olarak yansıtmak amacıyla, ters repo geri alış fiyatı, tam sayıya yuvarlanmaz, yedi[124] haneli küsuratlı olur.

Ters repo fiyatı = Kıymetin Resmi Gazete fiyatı

Ters repo geri alış fiyatı = Ters repo satış fiyatı * (1+f/36500 * trgs)

f = Ters repo faizi/getirisi (yıllık bazda)

trgs = Ters repo işlemi gün sayısı

Örnek:[125]

İşlem Tarihi	06.02.2015
İşlem Valörü	06.02.2015
İşlemin Vadesi	13.02.2015
Ters Repo Faizi/Getirisi (Yıllık)	7.50
Ters Repo Gün Sayısı	7
Kıymetin Resmi Gazete Fiyatı	102.689
Ters Repo Satış Fiyatı	102.689
Ters Repo Geri Alış Fiyatı	102.8367034

5.1.3 Repo İşlemleri

1. Kıymetler Resmi Gazete fiyatları ile değerlendirilir.

2. İşlem faiz/getiri oranlarını tam olarak yansıtmak amacıyla, repo alış fiyatı, tam sayıya yuvarlanmaz, yedi[126] haneli küsuratlı olur.

Repo geri satış fiyatı = Kıymetin Resmi Gazete fiyatı

Repo alış fiyatı = Repo geri satış fiyatı / (1+f/36500 * rgs)

[124] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[125] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[126] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik

f = Repo faizi/getirisi (yıllık bazda)

rgs = Repo işlemi gün sayısı

Örnek:[127]

İşlem Tarihi	10.02.2015
İşlem Valörü	10.02.2015
İşlemin Vadesi	17.02.2015
Repo Faizi/Getirisi (Yıllık)	7.75
Repo Gün Sayısı	7
Kıymetin Resmi Gazete Fiyatı	134.313
Repo Geri Satış Fiyatı	134.313
Repo Alış Fiyatı	134.1136667

5.1.3.1 Repo İşlemleri İçin Teminat Sistemi

1. DİBS, HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları, likidite senetleri, VDMK/VTMK/İTMK'lar[128], Hazine ve Maliye Bakanlığınca yurt dışında ihraç edilen Eurobond'lar, IILM kıymetleri, HMVKŞ tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikaları, döviz/efektif/altın[129] depoları ve Merkez Bankasınca kabul edilecek yabancı devletlerce ihraç edilen bono ve tahviller teminat olarak kabul edilir.

2. Repo işlemlerine kabul edilen kıymetler ile teminat olarak kabul edilecek kıymetlerin piyasa değerlerinin (DİBS, HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları ve likidite senetleri için Resmi Gazete değerleri) Ek 3'teki oranlar ile iskonto edilmiş toplam değerleri, repo işlemleri tutarı ile faizleri/getirileri toplamından az olamaz.

3. Kuruluşlar, repo işlemleri ve faizleri/getirileri toplamı ile repo işlemlerine konu kıymetlerin iskonto edilmiş değeri arasındaki fark kadar iskonto edilmiş değerli kıymeti yukarıda "Teminatlar" bölümünde belirtilen teminat cinsine göre ilgili hesaplara aktarırlar.
Buna göre;

[127] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[128] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[129] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik

X günündeki iskonto edilmiş teminat gereği = TRB – İDRKK

TRB = Toplam repo borcu + faizi/getiri

İDRKK = X günündeki iskonto edilmiş değerli repoya konu kıymetler

Örnek: Bir kuruluş, aşağıdaki iki adet repo işlemini gerçekleştirmiş olsun[130,131];

Repo1	
Repo Faizi/Getirisi	7.75
Repo Gün Sayısı	7
İşlem Tarihindeki Kıymetin Resmi Gazete Fiyatı (1)	101.936
X Günündeki Kıymetin Resmi Gazete Fiyatı (2)	102.043
Kıymetin Vadeye Kalan Gün Sayısı	131
İskonto Oranı	0.01
Repo Geri Satış Fiyatı	101.936
Repo Alış Fiyatı	101.7847172
Repo Tutarı (bin TL)	10,000,000
Repo Dönüş Tutarı (bin TL)	10,014,862.36
Kıymet Nominal Tutarı (bin TL)	9,824,657
Repo2	
Repo Faizi/Getirisi	7.75
Repo Gün Sayısı	7
İşlem Tarihindeki Kıymetin Resmi Gazete Fiyatı (1)	110.357
X Günündeki Kıymetin Resmi Gazete Fiyatı (2)	110.842
Kıymetin Vadeye Kalan Gün Sayısı	3456
İskonto Oranı	0.02
Repo Geri Satış Fiyatı	110.357
Repo Alış Fiyatı	110.1932197
Repo Tutarı (bin TL)	10,000,000
Repo Dönüş Tutarı (bin TL)	10,014,862.44
Kıymet Nominal Tutarı (bin TL)	9,074,968
Toplam Repo Dönüş Tutarı (bin TL)	**20,029,724.80**
Repoya Konu Kıymetlerin X Günündeki İskonto Edilmiş Değeri (bin TL)	19,782,819.51
X Günündeki İskonto Edilmiş Teminat Gereği (bin TL)	**246,905.29**

[130] 28.07.2016 tarihi itibarıyla değişik
[131] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik

Bu durumda, Merkez Bankası ile yukarıdaki repo işlemlerini gerçekleştirmiş olan bir kuruluşun, iskonto edilmiş değeri 246,905.29[132] TL olan teminat niteliğindeki kıymetleri Merkez Bankasındaki ilgili teminat hesaplarına aktarması gerekmektedir.

Örnek[133,134]:

Teminat Gereği (İskonto Edilmiş)	246,905.29
Hepsi 210 Günlük DİBS ise; İskonto Oranı	0.01
Gerekli Teminat Tutarı	249,399
210 Günlük DİBS'in Resmi Gazete Fiyatı	102.839
Teminat için Gerekli Minimum Nominal Tutar	**242,515**

5.2 TL DEPO ALIM-SATIM, TL DEPO ALIM İHALESİ, GLP, GİL İŞLEMLERİ

5.2.1 TL Depo, GİL ve GLP İşlemlerinde Limit Hesaplama ve Blokaj Sistemi

Örnek: 1

Aşağıdaki örnekte, saptanan BAL'ının 15.000.000 TL olduğu varsayılan bir bankanın Ek 4'teki teminat çeşitlerinin iskonto[135] oranları dikkate alınarak toplam kullanılabilir limit tutarı hesaplanmıştır. Bankanın teminat deposunda (903 ve Eurobond deposu) bulunan kıymetlerin bugünkü değerler toplamının 28.530.500 TL olduğu varsayılmıştır.

İskonto[136] Oranları:

DİBS < 3 Yıl[137]	%5[138]
DİBS > 3 Yıl[139]	%10[140]

[132] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[133] 28.07.2016 tarihi itibarıyla değişik
[134] 04.03.2021 tarihi itibarıyla değişik
[135] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[136] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[137] Vadesine 3 yıldan az kalan HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları için de geçerlidir.
[138] 28.07.2016 tarihi itibarıyla değişik
[139] Vadesine 3 yıldan çok kalan HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikaları için de geçerlidir.
[140] 28.07.2016 tarihi itibarıyla değişik

Eurobond[141]	%10[142]

Teminat Deposunda Bulunan Kıymetlerin Bugünkü Değerleri (TL):

3 yıldan kısa vadeli DİBS	7.350.000
3 yıldan uzun vadeli DİBS	3.437.500
Eurobond	17.743.000
Toplam	28.530.500

Toplam Kullanılabilir Limit Tutarının Hesaplanması:[143]

7.350.000 * (1- 0,05) = 6.982.500 TL (3 yıldan kısa vadeli DİBS'ten hesaplanan limit)

3.437.500 * (1- 0,10) = 3.093.750 TL (3 yıldan uzun vadeli DİBS'ten hesaplanan limit)

17.743.000 * (1- 0,10) = 15.968.700 TL (Eurobond'dan hesaplanan limit)

Toplam Kullanılabilir Limit:

6.982.500 + 3.093.750 + 15.968.700 = 26.044.950 TL

Banka, %30 DİBS ve/veya HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikası teminat bulundurma koşulu aranmaksızın teminatlarından hesaplanan toplam kullanılabilir limiti olan 26.044.950 TL tutarı işlem katlarına göre borç verebilir[144].

Diğer yandan banka, TL Depo'da[145] saptanan BAL'ını ve toplam kullanılabilir limitini aşmamak koşuluyla, %30 DİBS ve/veya HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikası teminat bulundurma zorunluluğu dikkate alınarak teminatlarından hesaplanan limiti kadar borç alabilir. Bu örnekte banka, teminatlarından hesaplanan limiti 26.044.950 TL olmasına rağmen saptanan BAL'ının 15.000.000 TL olması nedeniyle en fazla 15.000.000 TL borç alabilir. Bununla birlikte, banka, karşılığında yeterli teminat bulundurmak koşuluyla limitsiz olarak sağlanan GLP'den, %30 DİBS ve/veya HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikası teminat bulundurma koşulu dikkate alınarak hesaplanan kullanılabilir limiti olan 26.044.950 TL'ye kadar borç alabilir[146].

Örnek: 2

[141] HMVKŞ tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikaları ile IILM Kıymetleri için de geçerlidir.
[142] 28.07.2016 tarihi itibarıyla değişik
[143] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik
[144] 13.01.2016 tarihi itibarıyla değişik
[145] 06.03.2017 tarihi itibarıyla değişik
[146] 13.01.2016 tarihi itibarıyla değişik

Aşağıdaki örnekte, BAL'ının 15.000.000 TL olduğu varsayılan bir bankanın 14.000.000 TL tutarında borç kullanması durumunda; Ek 4'teki teminat çeşitlerinin iskonto[147] oranları dikkate alınarak, borç tutarının en az %30'u kadar DİBS ve/veya HMVKŞ tarafından yurt içinde ihraç edilen kira sertifikası teminat bulundurması koşuluyla, teminatlarına konulan blokaj tutarı hesaplanmıştır. Bankanın teminat deposunda (903 ve Eurobond deposu) bulunan kıymetlerin bugünkü değerler toplamının 28.530.500 TL olduğu varsayılmıştır[148].

İskonto[149] Oranları:	
DİBS < 3 Yıl	%5
DİBS > 3Yıl	%10
Eurobond	%10

Teminat Deposunda Bulunan Kıymetlerin Bugünkü Değerleri (TL):	
3 yıldan kısa vadeli DİBS	7.350.000
3 yıldan uzun vadeli DİBS	3.437.500
Eurobond	17.743.000
Toplam	28.530.500

Blokaj tutarının hesaplanması:[150]

14.000.000 TL borç alan bankanın, borcunun %30'unu oluşturan 4.200.000 TL'lik kısmı için DİBS teminatlarına 4.421.052,63 TL tutarında blokaj konulmuştur. Bankanın kalan 9.800.000 TL'lik borcu için diğer teminatlarına (Eurobond) 10.888.888,89 TL tutarında blokaj konulacaktır[151].

4.200.000 / 1- 0,05 = 4.421.052,63 TL (3 yıldan kısa vadeli DİBS blokajı)

9.800.000 / 1- 0,10 = 10.888.888,89 TL (Eurobond blokajı)

Toplam Blokaj Tutarı:

4.421.052,63 + 10.888.888,89 = 15.309.941,52 TL

[147] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[148] 13.01.2016 tarihi itibarıyla değişik
[149] 11.08.2017 tarihi itibarıyla değişik
[150] 19.02.2018 tarihi itibarıyla değişik
[151] 13.01.2016 tarihi itibarıyla değişik

5.2.2 Faiz ve Cezai Faiz Hesaplama

Örnek:

Aşağıdaki örnekte, saptanan borç alabilme limitinin (BAL) 15.000.000 TL olduğu varsayılan bir bankanın 14.000.000 TL tutarında kullandığı O/N borç tutarını faizi ile birlikte vadesinde EFT kapanış saatine kadar ödeyemediği varsayılmıştır.

Bankanın O/N vadede %10,75 faiz oranından 14.000.000 TL borçlanması durumunda ödeyeceği faiz tutarı,

Faiz Tutarı = Anapara * Faiz Oranı * Gün Sayısı / 36000 formülünden,

Faiz Tutarı = 14.000.000 * 10,75 * 1 / 36000 = 4.180,56 TL olarak hesaplanır.

Banka toplam borç tutarı olan 14.004.180,56 TL'yi vadesinde EFT kapanış saatine kadar ödeyemediğinde temerrüde düşmekte ve Merkez Bankasının gecelik vadede ilan ettiği en yüksek borç verme faiz oranının 1,5 katsayı ile çarpımı sonucu bulunan oran üzerinden cezai faiz ödemektedir.

Merkez Bankasının gecelik vadede ilan ettiği en yüksek borç verme faiz oranının %12,25 olduğu ve bankanın toplam borcunu cezai faizi ile birlikte ertesi sabah saat 11:30'a kadar ödediği varsayıldığında 1 gecelik gecikme ile,

Cezai Faiz Oranı = %12,25 * 1,5 = %18,375

Cezai Faiz Tutarı = (Anapara + Faiz Tutarı) * Cezai Faiz Oranı *Gün Sayısı/36000

Cezai Faiz Tutarı = 14.004.180,56 * %18,375 * 1 / 36000 = 7.147,97TL

Toplam Borç Tutarı = 14.004.180,56 + 7.147,97 = 14.011.328,53 TL olmaktadır.

Bu durumda banka, 14.011.328,53 TL'lik ödemeyi yaparak borcunu kapatmaktadır. Ancak, bankanın belirtilen süre içinde söz konusu ödemeyi yapamaması durumunda bloke edilen teminatları nakde çevrilir. Teminatların nakde çevrilmesine kadar geçen süre için de cezai faiz tahsil edilir.

6 YÜRÜRLÜK TARİHİ

İşbu talimat, 20 Mart 2015 tarihinden itibaren yürürlüğe girer ve bu talimatın yürürlüğe girmesiyle birlikte 12 Nisan 2004 tarihli Açık Piyasa İşlemleri Uygulama Talimatı, 22 Mayıs 2008 tarihli APİ Repo İhalelerinde Menkul Kıymet Bildirim Zorunluluğunun Kaldırılmasına İlişkin Talimat ve 9 Temmuz 2007 tarihli Bankalararası Para Piyasası Uygulama Talimatı yürürlükten kalkar.

Bu talimata Merkez Bankası internet sitesi (www.tcmb.gov.tr), "Banka Hakkında/Kanun ve Mevzuat/Piyasalar İle İlgili Mevzuat/Talimatlar" bölümünden ulaşılabilir.

7 EKLER

7.1 SÖZLEŞMELER, TAAHHÜTNAME, TEMİNAT ORANLARI, TANITIM ve YETKİ FORMLARI

Ek 1a:

AÇIK PİYASA İŞLEMLERİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ

Bir taraftan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş. ile diğer taraftan ..... aralarında 1211 sayılı Kanun'un 52 nci maddesini dayanak alarak menkul kıymet alım-satım, geri alım vaadi ile satım, geri satım vaadi ile alım işlemleri ya da yalnızca alım-satım vaadini içeren işlemler ile Merkez Bankası likidite senetleri ihraç, erken itfa işlemlerinin genel çerçevesini belirleyen "Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi" yapmayı kararlaştırmışlardır.

TANIMLAR: Bu sözleşmede yer alan işlem ve işlemlere ilişkin temel tanımlar aşağıdaki gibidir:

Menkul Kıymet Alımı: Bu işlem, işlem tarihinde belirlenen fiyat üzerinden işleme konu menkul kıymetin işlem valöründe Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işleme taraf kuruluştan satın alınmasıdır.

Menkul Kıymet Satımı: Bu işlem, işlem tarihinde belirlenen fiyat üzerinden işleme konu menkul kıymetin işlem valöründe Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işleme taraf kuruluşa satılmasıdır.

Geri Alım Vaadi ile Satım: Bu işlem, işleme konu menkul kıymetin, işlem vadesinde geri almak vaadi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işlem valöründe satılmasıdır. İşleme taraf kuruluş da işleme konu menkul kıymeti işlem vadesinde geri satmayı taahhüt eder. Alış ve satış bedelleri işlem tarihinde belirlenir.

Geri Satım Vaadi ile Alım: Bu işlem, işleme konu menkul kıymetin, işlem vadesinde geri satmak vaadi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işlem valöründe satın alınmasıdır. İşleme taraf kuruluş da işleme konu menkul kıymeti işlem vadesinde geri satın almayı taahhüt eder. Alış ve satış bedelleri işlem tarihinde belirlenir.

Alım-Satım Vaadi: İşleme konu menkul kıymetin işlem tarihinden daha sonraki tarihli işlem valöründe alım-satım taahhüdünü ifade eder.

İşlem Tarihi: Yukarıda tanımlanan işlemlerde sözleşmenin yapıldığı tarihtir.

İşlem Valörü: Yukarıda tanımlanan işlemlerde işlemin gerçekleşme tarihidir.

İşlem Vadesi: Geri alım vaadi ile satım ve geri satım vaadi ile alım işlemlerinde, geri alım ve geri satım taahhütlerinin yerine getirilme tarihleridir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca likidite senetleri ihracı menkul kıymet satımı, likidite senetleri erken itfası da menkul kıymet alımı tanımları ile aynı içerikte değerlendirilir.

1. İşlemler Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatı çerçevesinde gerçekleştirilir.

2. Taraflar, 1211 sayılı Kanun'un 52 nci maddesi uyarınca, bu Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesini temel dayanak kabul ederek 1 inci maddede tanımını bulan; menkul kıymet alım-satım, geri alım vaadi ile satım, geri satım vaadi ile alım işlemleri ya da yalnızca alım-satım vaadini içeren işlemler ile Merkez Bankası likidite senetleri ihraç, erken itfa işlemleri yapmayı; her işlemin ayrı bir sözleşme olarak bu Çerçeve Sözleşmede düzenlenen hükümlere göre yapılacağını kabul ederler.

3. Taraflar, 1211 sayılı Kanun'un 52 nci maddesinde belirlenen, bu sözleşmeye konu olabilecek "menkul kıymet" türünü işlem anında serbestçe tayin ederler.

4. Taraflar, işbu sözleşmenin imzalanması ile başlayacak sözleşme süresinin bir yıl olduğunu, bu sürenin bitiminden bir ay önce taraflardan biri fesih ihbarında bulunduğu takdirde sözleşmenin sona ereceğini, fesih ihbarına başvurulmaması halinde ise sözleşmenin bir yıl süre ile yenileneceğini kabul ederler. Yenilenen süre için de fesih ihbarı aynı süreye tabidir.

Fesih ihbarı, noter marifetiyle veya iadeli taahhütlü bir mektupla yapılır.

Ancak, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bu sözleşmede tanımlanan açık piyasa işlemlerinden dolayı karşı tarafın herhangi bir yükümlülüğünü yerine getirememesi halinde bu Çerçeve Sözleşmeyi ihbarsız olarak geçici bir süre askıya almaya ya da feshetmeye yetkilidir.

Sözleşmenin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, sürenin bittiği tarihte devam eden işlem bulunduğu takdirde, bu sözleşmenin 8 inci maddesinde tanımlanan durumlar haricinde, o işlemin vadesinin bitimi beklenir; bu halde süre uzamış sayılmaz.

5. Taraflar bu Çerçeve Sözleşmenin imzalanmış olmasına dayanarak, sözleşme süresi içinde, bu sözleşmede tarifini bulan türden işlemler yapılmasını veya yapılmamasını neden göstererek herhangi bir hak talebinde bulunamazlar.

6. Taraflar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında belirtilen sürelerde bu Çerçeve Sözleşmede tanımlanan işlemlere konu menkul kıymeti teslim etmek ve işlem esnasında belirlenen kıymet bedellerini ödemekle yükümlüdürler. İşlem valörü ile işlem vadelerinin iş günü olarak tarifi zorunludur. İşlem valörünün ya da vadesinin hataen hafta tatili, ulusal ve dini bayramlar gibi tatil gününe rastlaması halinde ise valör ya da vade bir sonraki iş günü olarak kabul edilir.

Vade içinde tek taraflı olarak işlemden dönülemez. Ancak, vade içinde ve mutabakat sağlanarak işlemin feshi veya vadenin değiştirilmesi mümkündür.

7. Taraflar, işlemin vadesinde ya da daha öncesinde tek taraflı olarak işlemin yenilenmesini talep edemez. İşlemin vadesinde gerçekleştirilecek yeni bir işlem, diğer tarafa yeni işlem isteğinin bildirilip kabul görmesi halinde mümkündür.

8. Taraflar, bu Çerçeve Sözleşmede tanımlanan açık piyasa işlemlerinde işlem valöründe ya da işlemin vadesinde ifadan kaçınmak, işleme konu menkul kıymeti teslimden kaçınmak, vaadlerini yerine getirmemek gibi her ne sebeple olursa olsun yükümlülüklerini yerine getirmezler ise temerrüde düşerler.

Temerrüt, kararlaştırılan vadede Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında belirtilen işlem saatinde kendiliğinden oluşur. Taraflar süre tanıyarak ihtar koşulundan karşılıklı olarak vazgeçmişlerdir.

Bu durumda, yükümlülüklerini yerine getiremeyen taraf, yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden dolayı karşı tarafın uğrayacağı her türlü zararı da karşılamakla yükümlüdür.

9. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, her bir açık piyasa işlem türü için teminat istemeye yetkilidir.

Teminatlara ilişkin düzenlemeler, Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında belirlenir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile işlem yapacak bankalar söz konusu talimat çerçevesinde belirlenecek teminat tutarlarını, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenecek teminat hesaplarında bulundurmakla yükümlüdürler.

Teminatlara ilişkin Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında gerçekleştirilecek değişiklikler, değişiklik tarihinden itibaren yapılacak yeni işlemler için geçerlidir.

10. Taraflar, bu Çerçeve Sözleşme kapsamında gerçekleştirilen açık piyasa işlemlerinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğünce Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Ödeme Sistemleri işlem teklif ve işlem teyit mesajı bilgilerini yazılı delil olarak kabul ederler.

EFT üyesi olmayan taraflar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğünce gönderilen banka teyit metinlerini delil olarak kabul etmişlerdir.

Telefonla gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak çıkacak uyuşmazlıkların çözümünde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası telefon bant kayıtları esas alınır. Söz konusu bant kayıtlarının uyuşmazlığın çözümünde yetersiz kalması halinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işlem kayıtları esas alınır.

Bu hüküm bir delil anlaşması olarak kabul edilmiştir. Aykırılık iddiaları veya itirazlar ancak ilgili teklif ve teyit mesajları ve kayıtlarının yukarıda sözü edilen mesaj ve kayıtlarla aynı gün tarihini taşıması halinde dikkate alınır.

11. Taraflar, ödemelerin tatili halinde, söz konusu süre içinde yerine getirilmesi gereken ifadan, sürenin sonuna kadar itirazsız ve ihbarsız vazgeçmiş sayılırlar. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile işlem yapan bankanın işlemleri konkordato, iflas, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu gereği bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkisinin kaldırılması ve benzeri hallerde, 8 inci madde çerçevesinde tasfiye edilir.

12. Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatı ile bunların ek ve değişiklikleri bu Çerçeve Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasıdır.

İşbu Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi ..... tarihinde imzalanmış olup, bu Çerçeve Sözleşmeye bağlı olarak yapılacak işlemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde uygulanacaktır.

Bu Çerçeve Sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle birlikte, taraflar arasındaki mevcut Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi (Bankalar) yürürlükten kalkar.

Bu Çerçeve Sözleşmeden doğacak uyuşmazlıkların çözümünde, Ankara Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

Banka adı :

Yetkili İmzalar :

İsimler :

Unvanlar :

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

İDARE MERKEZİ

Ek 1b:

AÇIK PİYASA İŞLEMLERİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ (OPSİYONLU)

Bir taraftan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası A.Ş. ile diğer taraftan ..... aralarında 1211 sayılı Kanun'un 52 nci maddesini dayanak alarak menkul kıymet alım-satım, geri alım vaadi ile satım, geri satım vaadi ile alım işlemleri ya da yalnızca alım-satım vaadini içeren işlemler ile Merkez Bankası likidite senetleri ihraç, erken itfa işlemlerinin genel çerçevesini belirleyen "Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi" yapmayı kararlaştırmışlardır.

TANIMLAR: Bu sözleşmede yer alan işlem ve işlemlere ilişkin temel tanımlar aşağıdaki gibidir:

Menkul Kıymet Alımı: Bu işlem, işlem tarihinde belirlenen fiyat üzerinden işleme konu menkul kıymetin işlem valöründe Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işleme taraf kuruluştan satın alınmasıdır.

Menkul Kıymet Satımı: Bu işlem, işlem tarihinde belirlenen fiyat üzerinden işleme konu menkul kıymetin işlem valöründe Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işleme taraf kuruluşa satılmasıdır.

Geri Alım Vaadi ile Satım: Bu işlem, işleme konu menkul kıymetin, işlem vadesinde geri almak vaadi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işlem valöründe satılmasıdır. Merkez Bankası geri alım vaadi ile satım işleminde sattığı kıymeti ileri bir tarihte geri alma taahhüdünden dönebilir. Bu durumda Merkez Bankası üzerinde herhangi bir hukuki sorumluluk doğmaz. İşleme taraf kuruluş da işleme konu menkul kıymeti işlem vadesinde geri satmayı gayrikabili rücü taahhüt eder. Alış ve satış bedelleri işlem tarihinde belirlenir.

Geri Satım Vaadi ile Alım: Bu işlem, işleme konu menkul kıymetin, işlem vadesinde geri satmak vaadi ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca işlem valöründe satın alınmasıdır. Merkez Bankası geri satım vaadi ile alım işleminde aldığı kıymeti ileri bir tarihte geri satma taahhüdünden dönebilir. Bu durumda Merkez Bankası üzerinde herhangi bir hukuki

sorumluluk doğmaz. İşleme taraf kuruluş da işleme konu menkul kıymeti işlem vadesinde geri satın almayı gayrikabili rücu taahhüt eder. Alış ve satış bedelleri işlem tarihinde belirlenir.

Alım-Satım Vaadi: İşleme konu menkul kıymetin işlem tarihinden daha sonraki tarihli işlem valöründe alım-satım taahhüdünü ifade eder.

İşlem Tarihi: Yukarıda tanımlanan işlemlerde sözleşmenin yapıldığı tarihtir.

İşlem Valörü: Yukarıda tanımlanan işlemlerde işlemin gerçekleşme tarihidir.

İşlem Vadesi: Geri alım vaadi ile satım ve geri satım vaadi ile alım işlemlerinde, geri alım ve geri satım taahhütlerinin yerine getirilme tarihleridir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca likidite senetleri ihracı menkul kıymet satımı, likidite senetleri erken itfası da menkul kıymet alımı tanımları ile aynı içerikte değerlendirilir.

1. İşlemler Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatı çerçevesinde gerçekleştirilir.

2. Taraflar, 1211 sayılı Kanun'un 52 nci maddesi uyarınca, bu Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesini temel dayanak kabul ederek 1 inci maddede tanımını bulan; menkul kıymet alım-satım, geri alım vaadi ile satım, geri satım vaadi ile alım işlemleri ya da yalnızca alım-satım vaadini içeren işlemler ile Merkez Bankası likidite senetleri ihraç, erken itfa işlemleri yapmayı; her işlemin ayrı bir sözleşme olarak bu Çerçeve Sözleşmede düzenlenen hükümlere göre yapılacağını kabul ederler.

3. Taraflar, 1211 sayılı Kanun'un 52 nci maddesinde belirlenen, bu sözleşmeye konu olabilecek "menkul kıymet" türünü işlem anında serbestçe tayin ederler.

4. Taraflar, işbu sözleşmenin imzalanması ile başlayacak sözleşme süresinin bir yıl olduğunu, bu sürenin bitiminden bir ay önce taraflardan biri fesih ihbarında bulunduğu takdirde sözleşmenin sona ereceğini, fesih ihbarına başvurulmaması halinde ise sözleşmenin bir yıl süre ile yenileneceğini kabul ederler. Yenilenen süre için de fesih ihbarı aynı süreye tabidir.

Fesih ihbarı, noter marifetiyle veya iadeli taahhütlü bir mektupla yapılır.

Ancak, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bu sözleşmede tanımlanan açık piyasa işlemlerinden dolayı karşı tarafın herhangi bir yükümlülüğünü yerine getirememesi halinde bu Çerçeve Sözleşmeyi ihbarsız olarak geçici bir süre askıya almaya ya da feshetmeye yetkilidir.

Sözleşmenin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, sürenin bittiği tarihte devam eden işlem bulunduğu takdirde, bu sözleşmenin 8 inci maddesinde tanımlanan durumlar haricinde, o işlemin vadesinin bitimi beklenir; bu halde süre uzamış sayılmaz.

5. Taraflar bu Çerçeve Sözleşmenin imzalanmış olmasına dayanarak, sözleşme süresi içinde, bu sözleşmede tarifini bulan türden işlemler yapılmasını veya yapılmamasını neden göstererek herhangi bir hak talebinde bulunamazlar.

6. Taraflar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında belirtilen sürelerde bu Çerçeve Sözleşmede tanımlanan işlemlere konu menkul kıymeti teslim etmek ve işlem esnasında belirlenen kıymet bedellerini ödemekle yükümlüdürler. İşlem valörü ile işlem vadelerinin iş günü olarak tarifi zorunludur. İşlem valörünün ya da vadesinin hataen hafta tatili, ulusal ve dini bayramlar gibi tatil gününe rastlaması halinde ise valör ya da vade bir sonraki iş günü olarak kabul edilir.

Vade içinde ve mutabakat sağlanarak işlemin feshi veya vadenin değiştirilmesi mümkündür.

7. Taraflar, işlemin vadesinde ya da daha öncesinde tek taraflı olarak işlemin yenilenmesini talep edemez. İşlemin vadesinde gerçekleştirilecek yeni bir işlem, diğer tarafa yeni işlem isteğinin bildirilip kabul görmesi halinde mümkündür.

8. Taraflar, bu Çerçeve Sözleşmede tanımlanan açık piyasa işlemlerinde işlem valöründe ya da işlemin vadesinde ifadan kaçınmak, işleme konu menkul kıymeti teslimden kaçınmak, vaadlerini yerine getirmemek gibi her ne sebeple olursa olsun yükümlülüklerini yerine getirmezler ise temerrüde düşerler.

Temerrüt, kararlaştırılan vadede Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında belirtilen işlem saatinde kendiliğinden oluşur. Taraflar süre tanıyarak ihtar koşulundan karşılıklı olarak vazgeçmişlerdir.

Bu durumda, yükümlülüklerini yerine getiremeyen taraf, yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden dolayı karşı tarafın uğrayacağı her türlü zararı da karşılamakla yükümlüdür.

9. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, her bir açık piyasa işlem türü için teminat istemeye yetkilidir.

Teminatlara ilişkin düzenlemeler, Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında belirlenir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile işlem yapacak bankalar söz konusu talimat çerçevesinde belirlenecek teminat tutarlarını, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenecek teminat hesaplarında bulundurmakla yükümlüdürler.

Teminatlara ilişkin Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatında gerçekleştirilecek değişiklikler, değişiklik tarihinden itibaren yapılacak yeni işlemler için geçerlidir.

10. Taraflar, bu Çerçeve Sözleşme kapsamında gerçekleştirilen açık piyasa işlemlerinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğünce Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Ödeme Sistemleri işlem teklif ve işlem teyit mesajı bilgilerini yazılı delil olarak kabul ederler.

EFT üyesi olmayan taraflar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türk Lirası Piyasaları Müdürlüğünce gönderilen banka teyit metinlerini delil olarak kabul etmişlerdir.

Telefonla gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak çıkacak uyuşmazlıkların çözümünde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası telefon bant kayıtları esas alınır. Söz konusu bant kayıtlarının uyuşmazlığın çözümünde yetersiz kalması halinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işlem kayıtları esas alınır.

Bu hüküm bir delil anlaşması olarak kabul edilmiştir. Aykırılık iddiaları veya itirazlar ancak ilgili teklif ve teyit mesajları ve kayıtlarının yukarıda sözü edilen mesaj ve kayıtlarla aynı gün tarihini taşıması halinde dikkate alınır.

11. Taraflar, ödemelerin tatili halinde, söz konusu süre içinde yerine getirilmesi gereken ifadan, sürenin sonuna kadar itirazsız ve ihbarsız vazgeçmiş sayılırlar. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile işlem yapan bankanın işlemleri konkordato, iflas, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu gereği bankacılık işlemleri yapma ve mevduat/katılım hesabı kabul etme yetkisinin kaldırılması ve benzeri hallerde, 8 inci madde çerçevesinde tasfiye edilir.

12. Merkez Bankası Türk Lirası İşlemleri Uygulama Talimatı ile bunların ek ve değişiklikleri bu Çerçeve Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasıdır.

İşbu Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi ..... tarihinde imzalanmış olup, bu Çerçeve Sözleşmeye bağlı olarak yapılacak işlemlerden doğan uyuşmazlıkların çözümünde uygulanacaktır.

Bu Çerçeve Sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle birlikte, taraflar arasındaki mevcut Açık Piyasa İşlemleri Çerçeve Sözleşmesi (Bankalar-Opsiyonlu) yürürlükten kalkar.

Bu Çerçeve Sözleşmeden doğacak uyuşmazlıkların çözümünde, Ankara Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

Banka adı	:
Yetkili İmzalar	:
İsimler	:
Unvanlar	:

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

İDARE MERKEZİ

Ek 2:

BANKALARARASI PARA PİYASASI TAAHHÜTNAMESİ

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İDARE MERKEZİ

ANKARA

Bankalararası Para Piyasasına kabul edilmemiz ve Bankamıza Gün İçi Limit (GİL) kullanım imkanı tanınması halinde;

1. Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilecek tüm işlemler için ve GİL kullanımına ilişkin, işbu Taahhütname hükümlerinin, bu Taahhütnamede herhangi bir hüküm bulunmaması halinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca düzenlenmiş veya düzenlenecek Yönetmelik, Tebliğ, Genelge, Talimat, Tarife ve sair Bankanız iç düzenlemelerinin uygulanacağını kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

2. Kredi veren sıfatıyla anlaşma konusu meblağı Bankanız tebliğ ve talimatlarında öngörülen süre içinde; kredi alan sıfatıyla bu meblağı faiziyle birlikte anlaşma vadesinde veya GİL olanağından yararlanan sıfatıyla da bu meblağı komisyonu ile birlikte aynı gün EFT kapanış saatine kadar ödemediğimiz veya nakden veya hesaben Ankara Şubeniz nezdindeki Serbest Mevduat Hesabımızda hazır bulundurmadığımız takdirde ve/veya ödemelerimizin tatili, aciz, haciz ve iflas hallerinde Bankanızın, bu meblağı nezdinde bulunan herhangi bir hesabımızdan ya da teminatlarımızdan Bankanızca Bankamıza en son duyurulan ve bu tür işlemlerde uygulanan cezai faiz oranı üzerinden hesaplanan faizi ile birlikte mahsuba yetkili olduğunu,

3. Bankalararası Para Piyasasından alabileceğimiz GİL miktarını da içeren maksimum kredi karşılığında, Bankanızın tebliğleri ve talimatları uyarınca adımıza veya üçüncü şahıs sıfatıyla teminat olarak vereceğimiz varlıkların tutarının ve bu varlıkların piyasa değeri esas alınarak hesaplanan ve Bankanızca kararlaştırılan oranlarda fazlası kadar olacağını, vadelerinin ve kompozisyonlarının Bankanızca belirlenecek sınırlar içinde olacağını ve Bankamızın söz konusu varlıkların bu vadeler ve kompozisyon içinde kalmasını takip ve teminle mükellef olduğunu, vadeleri dolmasına rağmen geri çekilmeyen ve Bankanız nezdindeki depolarda

saklanan varlıklarımız üzerinden Bankanızca belirlenecek şartlarla saklama ücreti ödeyeceğimizi,

4. Kredi veren sıfatıyla anlaşma konusu meblağı Bankanız tebliğ ve talimatlarında öngörülen süre içinde; kredi alan sıfatıyla bu meblağı faizi ile birlikte anlaşma vadesinde veya GİL olanağından yararlanan sıfatıyla da bu meblağı komisyonu ile birlikte aynı gün EFT kapanış saatine kadar Ankara Şubeniz nezdindeki Serbest Mevduat Hesabımızda hazır bulundurmadığımız takdirde bu borcumuzu yatırıncaya, ya da portföyünüzde teminat olarak tutulmakta olan kıymetlerimiz/varlıklarımız nakde çevrilinceye kadar geçen günler için Bankanızca Bankamıza en son duyurulan ve bu tür işlemlerde uygulanan cezai faiz oranında, söz konusu borcumuzun Ankara Şubeniz nezdindeki hesabımıza transferi için herhangi bir şubenize başvurmamız ancak, Bankanızın havale başvuruları için uyguladığı saat sınırlaması nedeni ile transferin yapılmaması fakat transferi talep edilen tutarın bir gün sonrasının valörüyle işlem yapılmak üzere şubenizde depo edilmesi durumunda ise, yine yukarıda anılan süre için Bankanızın genel reeskont faizi oranında temerrüt faizi ödeyeceğimizi,

5. Kredi arz ve talebinde bir günlük işlemler hariç aynı gün saat 16:00'ya kadar açıkça vazgeçilmeyen talep ve tekliflerimizin sonraki günlerde de geçerliliğini koruyacağını, gerçekleşmeyen bir günlük talep ve tekliflerimizin piyasa kapanışında otomatik olarak iptal edilmiş sayılacağını, Bankamızca kredi arz veya talebi yapıldığında bu talep ve tekliflerin her an gerçekleşmiş olabileceğini, dolayısıyla vazgeçme kararımız bildirildiğinde, daha önce yaptığımız talep ve tekliflerin gerçekleşmiş olması halinde vazgeçme isteğimizin geçersiz sayılacağını ve önceki talep ve tekliflerimiz sonuçları ile bağlı kalacağımızı, GİL kullanımı ile ilgili taleplerimizin Merkez Bankası Ödeme Sistemleri işletim kurallarına ve diğer Bankanız talimatlarına bağlı olacağını,

6. Herhangi bir ödememezlik halinin başka bir ihtara gerek kalmadan temerrüt teşkil ederek Bankamızın bu durumda yukarıda değinilen cezai faizi ödeyeceğini,

7. Bankalararası Para Piyasasındaki işlemlerin herhangi bir aşamasında doğacak Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi'nin tarafımızca ödeneceğini,

8. Bankalararası Para Piyasasındaki işlemlerin, Bankanızın Bankamıza göndereceği teyit mesajları ile gerçekleşmiş sayılacağını,

9. Bankanızın teyit mesajlarının tarafımıza ulaşmasından sonra hata, hile ve iktisadi müzayaka iddialarımızın geçerlilik taşıyamayacağını,

10. Bankalararası Para Piyasasında, Bankanızca tespit edilen işlem saatleri dışındaki taleplerimizin dikkate alınmayacağını, bu saatlerin Bankanızca tarafımıza bildirilerek her zaman değiştirilebileceğini,

11. Bankalararası Para Piyasasında gerçekleştirilecek işlemlerle ilgili uyuşmazlık durumunda, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince Bankanızın resmi belge niteliğindeki kayıt ve defterleri ile belge niteliğindeki yazılı veya basılı metin, görüntü, ses kaydı gibi verileri, elektronik ortamdaki verileri ve bunlara benzer bilgi taşıyıcılarını esas ve delil olarak kabul ettiğimizi ve bu kabul beyanını bir yazılı delil sözleşmesi olarak kabul ettiğimizi,

12. Bu Taahhütname hükümlerinden doğacak uyuşmazlıkların çözümünde, Ankara Mahkemelerinin ve İcra Dairelerinin yetkili olduğunu

peşinen kabul ve taahhüt ederiz.

Banka Adı :

Yetkili İmzalar :

İsimler :

Unvanlar :

İmza Tarihi :

Ek 3:

KESİN ALIM, KESİN SATIM, REPO, TERS REPO, LİKİDİTE SENETLERİ İHRAÇ/ERKEN İTFA İŞLEMLERİ [152] [153] [154] [155] [156] [157] [158] [159] [160] [161] [162]

TEMİNAT ÇEŞİTLERİ VE İSKONTO ORANLARI	
Türk Lirası cinsi kuponsuz, sabit kuponlu, değişken faizli ve TLREF'e endeksli DİBS ve HMVKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları	
2 yıldan az (730 günden az)	1%
2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az)	2%
5 yıldan uzun (1825 gün ve üstü)	3%
Likidite Senetleri	5%
- TÜFE'ye endeksli DİBS ve HMVKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları - Yurt İçinde Hazine Tarafından İhraç Edilen Altın Tahvilleri ile HMVKŞ Tarafından İhraç Edilen Altına Dayalı Kira Sertifikaları - Yurt İçinde Hazine Tarafından İhraç Edilen Döviz Cinsi Tahviller ile HMVKŞ Tarafından İhraç Edilen Döviz Cinsi Kira Sertifikaları - Eurobond - HMVKŞ Tarafından Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikaları - IILM Kıymetleri - Döviz Depoları - Efektif Depoları - Altın Depoları - Yabancı Bono Tahviller	10%
VDMK/VTMK[163]/İTMK	
Vadesi 2 yıldan kısa (730 günden az) AAA / A- dereceye sahip	10%
Vadesi 2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az) AAA / A- dereceye sahip	15%
Vadesi 5-10 yıl arası (1825 gün ve üstü - 3650 günden az) AAA / A- dereceye sahip	20%
Vadesi 2 yıldan kısa (730 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	20%
Vadesi 2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	25%
Vadesi 5-10 yıl arası (1825 gün ve üstü - 3650 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	30%

[152] 28.07.2016 tarihi itibarıyla değişik
[153] 01.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[154] 27.05.2022 tarihi itibarıyla değişik
[155] 24.06.2022 tarihi itibarıyla değişik
[156] 22.07.2022 tarihi itibarıyla değişik
[157] 02.09.2022 tarihi itibarıyla değişik
[158] 14.10.2022 tarihi itibarıyla değişik
[159] 09.01.2023 tarihi itibarıyla değişik
[160] 10.04.2023 tarihi itibaryla değişik
[161] 05.12.2024 tarihi itibarıyla değişik
[162] 17.09.2026 tarihi itibarıyla değişik
[163] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik

Ek 4:

TL DEPO ALIM-SATIM, TL DEPO ALIM İHALESİ, GLP, GİL İŞLEMLERİ[164] [165] [166] [167] [168] [169] [170] [171] [172] [173] [174]

TEMİNAT ÇEŞİTLERİ VE İSKONTO ORANLARI	
Türk Lirası cinsi kuponsuz, sabit kuponlu, değişken faizli ve TLREF'e endeksli DİBS ve HMVKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları	
2 yıldan az (730 günden az)	1%
2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az)	2%
5 yıldan uzun (1825 gün ve üstü)	3%
Likidite Senetleri	5%
- TÜFE'ye endeksli DİBS ve HMVKŞ Tarafından Yurt İçinde İhraç Edilen Kira Sertifikaları - Yurt İçinde Hazine Tarafından İhraç Edilen Altın Tahvilleri ile HMVKŞ Tarafından İhraç Edilen Altına Dayalı Kira Sertifikaları - Yurt İçinde Hazine Tarafından İhraç Edilen Döviz Cinsi Tahviller ile HMVKŞ Tarafından İhraç Edilen Döviz Cinsi Kira Sertifikaları - Eurobond - HMVKŞ Tarafından Yurt Dışında İhraç Edilen Kira Sertifikaları - IILM Kıymetleri - Döviz Depoları - Efektif Depoları - Altın Depoları - Yabancı Bono Tahviller	10%
VDMK/VTMK[175]/İTMK	
Vadesi 2 yıldan kısa (730 günden az) AAA / A- dereceye sahip	10%
Vadesi 2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az) AAA / A- dereceye sahip	15%
Vadesi 5-10 yıl arası (1825 gün ve üstü - 3650 günden az) AAA / A- dereceye sahip	20%
Vadesi 2 yıldan kısa (730 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	20%
Vadesi 2-5 yıl arası (730 gün ve üstü - 1825 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	25%
Vadesi 5-10 yıl arası (1825 gün ve üstü - 3650 günden az) BBB+ / BBB- dereceye sahip	30%

[164] 28.07.2016 tarihi itibarıyla değişik
[165] 01.04.2020 tarihi itibarıyla değişik
[166] 27.05.2022 tarihi itibarıyla değişik
[167] 24.06.2022 tarihi itibarıyla değişik
[168] 22.07.2022 tarihi itibarıyla değişik
[169] 02.09.2022 tarihi itibarıyla değişik
[170] 14.10.2022 tarihi itibarıyla değişik
[171] 09.01.2023 tarihi itibarıyla değişik
[172] 10.04.2023 tarihi itibarıyla değişik
[173] 05.12.2024 tarihi itibarıyla değişik
[174] 17.09.2026 tarihi itibarıyla değişik
[175] 30.04.2020 tarihi itibarıyla değişik

Ek 5:

KESİN ALIM, KESİN SATIM, REPO, TERS REPO, LİKİDİTE SENETLERİ İHRAÇ/ERKEN İTFA İŞLEMLERİ BANKA TANITIM VE YETKİ FORMU

BANKA TANITIM VE YETKİ FORMU
(KESİN ALIM, KESİN SATIM, REPO, TERS REPO, LİKİDİTE SENETLERİ İHRAÇ/ERKEN İTFA İŞLEMLERİ)

BANKANIN		**İLGİLİ BİRİMİN**	
Unvan		Unvan	
Ticaret Sicil No		Telefon No (Alan Kodu İle)	
Vergi Kimlik No		Telefon No	
Faaliyet Konusu		Faks No	
Telefon No		e-posta	
Faks No		Adres	
e-posta			
Adres			

İŞLEM YAPMAYA YETKİLİ KİŞİLERİN İMZA YETKSİNE SAHİP KİŞİLER)

Adı- Soyadı	Unvanı	TC Kimlik No	Telefon No	e-posta	Doğum Yeri ve Tarihi	Uyruğu	Kimlik Belgesi Türü/No	Anne ve Baba Adı

İŞLEMLERİN TAKASINDAN VE TEMİNAT HAREKETLERİNDEN SORUMLU KİŞİLERİN

Adı- Soyadı	Unvanı	TC Kimlik No	Telefon No	e-posta	Doğum Yeri ve Tarihi	Uyruğu	Kimlik Belgesi Türü/No	Anne ve Baba Adı

Yetkili İmzalar

Ek 6:

TL DEPO ALIM-SATIM, TL DEPO ALIM İHALESİ, GLP, GİL İŞLEMLERİ BANKA TANITIM VE YETKİ FORMU

BANKA TANITIM VE YETKİ FORMU
(TL DEPO ALIM-SATIM, TL DEPO ALIM İHALESİ, GLP, GİL İŞLEMLERİ)

BANKANIN		**İLGİLİ BİRİMİN**	
Unvan		Unvan	
Ticaret Sicil No		Telefon No (Alan Kodu İle)	
Vergi Kimlik No		Telefon No	
Faaliyet Konusu		Faks No	
Telefon No		e-posta	
Faks No		Adres	
e-posta			
Adres			

İŞLEM YAPMAYA YETKİLİ KİŞİLERİN İMZA YETKSİNE SAHİP KİŞİLER)

Adı- Soyadı	Unvanı	TC Kimlik No	Telefon No	e-posta	Doğum Yeri ve Tarihi	Uyruğu	Kimlik Belgesi Türü/No	Anne ve Baba Adı

İŞLEMLERİN TAKASINDAN VE TEMİNAT HAREKETLERİNDEN SORUMLU KİŞİLERİN

Adı- Soyadı	Unvanı	TC Kimlik No	Telefon No	e-posta	Doğum Yeri ve Tarihi	Uyruğu	Kimlik Belgesi Türü/No	Anne ve Baba Adı

Yetkili İmzalar